

39490

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 26 వ తేది శనివారము

NO. 22.

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర శ్రేణి మాస బహుళ ఏకాదశి గం.

సంచిక ౨౨

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాషధము

వెల స్వల్పము
తల నొప్పులకు
జేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
సువాసన గలది.

గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒకసారి పరీక్షించి
చూడుదు
చక్కని డబ్బీలో
వెల ర అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి. హో,

6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి

Mr. G. W. M. Reynold's Novels Other Big Type Editions.

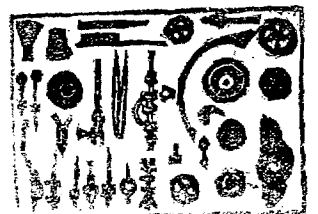
	Rs. A.
GRACE DARLING or	0 12
The Heroine of the Fern Island	1 12
Mary Price 8 vols. Rs. 5. Parricide 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0 Wagner 3 vols.	3 0
Seamstress in 2 vols. Re 1. Margaret 4 vols.	6 0
Necromancer 3 vols. 2-4-0. Agnes 9 vols.	1 4
Old London, 3 vols. 2-4-0. Mary Stuart 2 vols.	3 0
Pope Joan 3 vols. 1-12-0. Coral Island 4 vols.	1 4
Kenneth 4 vols. Rs. 3. Soldier's Wife 2 vols.	1 0
Robert Macaire in 2 vols.	3 0
Young Duchess, in 4 vols.	2 0
Bronze Statue 4 vols.	2 4
Canonbury House in 3 vols.	3 0
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	7 0
Mysteries of London 13 vols.	12 0
Mysteries Court of London 17 vols.	2 4
Empress Eugenie's Boudoir 3 vols.	1 8
May Middleton 2 vols.	3 0
Rye House Plot 4 vols.	2 4
Pickwick Abroad 3 vols.	3 0
Loves of the Harem in 4 vols.	0 10
Young Fisherman, complete	1 12
Master Timothe's Book Case 3 vols.	1 0
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	

(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH CO.,

536 Post Box 167 (A) Madras. E.

TOHFAFROSH
WATCH & Co.,
Dealers in Watches
Materials Tools,
BHENDI BAZAAR,
Post No. 9,
BOMBAY.

831) ఈ త్రవములు అంగ్ల భాషలో వ్రాయవలయును.

కొత్త ఆర్థికయుద్ధము

ఇప్పుడు ప్రపంచయుద్ధము సుఖకరముగ సంత
మొందినందువలన మీ మాతృదేశము యొక్క
పారిశ్రామిక ముక్తికై పోరాడవలయునని ఇందు
మూలముగా మీ ముఖ్య హెచ్చరించుచున్నాము.
భారతమాత తమ పుత్రులందరు స్వదేశి పరిశ్ర
మలను ప్రోత్సహింపవలెనని తలచుచున్నది.
సంక్రాంతి పుణ్యకాల మే తెంచుచున్నది జ్ఞాపకము
తెచ్చుకొని మా కంపెనీలో సభ్యత్వమునకై మీ
చేల్లను రిజిస్టరుచేయుచుకొనుడు. మేరు 1-కి 25
రూపాయలు మాత్రమే. ప్రవేశింపనుము 4 అ
ణాలు ధరఖాస్తు పత్రములు వగైరాలు దరఖాస్తు
మీద పంపబడును. 962

స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్.
ప్రాచి: యుధుర. కంఠీవరం.

(531) మంచి బ్లూష్టాకు సిరా. (1261)
అన్ని సిరాలకంటె శ్రేష్ఠతమైనది. మిక్కిలి
చాకైనది. అందరిచేతక మిక్కిలికొని యాదబడినది. ఒకమాత్ర
ఒక బుడ్డినిండ సిరా యగును. 144 మాత్రము ఒక రూపాయి.
7 గ్రాములు గల పెట్టె 1-కి పెట్టె 6-10-0 లు.
ఎట్టి పనులు పచ్చని సిరాలు గ్రాము 1-కి రు 1-4-0 లు.
ఈ త్రవములు అంగ్ల భాషలో సుందరములు.
The Manager, Swarnamayi Ink Store,
5, College Square, (W) Calcutta.

100 మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసనకలిగిన 126

(రిజిస్టరు) ఆటో దిల్ బహార్ (రిజిస్టరు)
కాలడినది కాలడినది

ఇప్పుటి కాలపు కవికనుపదము. సాటిలేని మనోజ్ఞుడుగు సువాసనగలది.
ఆటో హాలుగాని, సారాయడు గాని, చేర్చబడకయే నిర్దమ
చేయబడిన కేరల పుష్పసాము.
నీ తువాలపై కొన్ని విండుపులు చిహ్నకరించినవో, మనోగ్య
మగు సువాసన నిన్నులవలించును.
ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములో నుండును.
(చిన్న సైజు ఆర (డాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకం సైజు 1 (డాం) " " 0-12-0
బోక సైజు 2 " " 1-4-0
పెద్ద సైజు 4 " " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-కి 0-6-0, 3 బుడ్డకు 0-14-0 ప్రత్యేకము
దలైల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతివాదులలోను దొరకును. దీనికి
అనేకమగు నకలు నింట్లు కలవు. కావున తాము కొనుగవును సీసాపై
ను, కార్డుపైన ఆటోదిల్ బహార్ రను మేరకు పరిశీలింపును. ఈ ఆటో
దిల్ బహారుయొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయగోరువా రీ దిగునవారికి
ప్రాసినవో అదాకికత్తు గల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోలుయేజంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జామ్యునుసీరు వీధి, బొంబాయి.
మదరాసు యేజంట్లు:— మెహతాపురహా త్రంయూల్, వై నాబహర్ రోడ్, మదరాసు.

మలగు చందనము

(1251) పెంగుగము:కు మళాళము
మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. కత్తియు లేదు. పిలికారీ
మన్నును కఠినపరిశ్రమ చేసెదరు. రుచ్య
మైన మామలయందెడలను ఎటువు
తెలుపు వచ్చు అను మాట విధముల
పెంగుగము మామలయలో మామము. దర్శి 1-కి 2-0-0
గంధర్వపార్శ్వసి, రాజమండ్రి.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
నిత్యవిలువ నభ్యుదయను గురించిన శాస్త్రీయపర్య
గ్రంథకర్త:— డా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
అన్నపూర్ణ చక్కని గ్రంథము. రు. 0-10-0.
మనజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు

కాకుమాని ఆది కేశవులు శెట్టి గారి చారిత్రము.

1918-వ సంవత్సరము జనవరి నెల 1-వ తేది మొదలు, డిసెంబరు నెల 31-వ తేది వరకు స్టేటుమెంటు.

జమ వివరం.	రూ. ల.	పై. పు. పా. రా.	అయిటం.	ఖర్చు వివరం.	రూ. ల.	పై.
యిరుపు రొక్కం	292	1	2	3	21	తిరువళ్లూరు శ్రీనివాసులసన్నిధి (a) జీర్ణోద్ధారణ ... 0 0 0
,, మద్రాస్ బ్యాంక్	2161	11	0	,,	,,	(b) పడితనం ... 404 6 10
ఎక్స్ క్యూటర్ల జమ.	16000	0	0	5	,,	తిరునాంగూరు 11 దేవాలయములలో సన్నిధుల గర్భగృహముల జీర్ణోద్ధారణ. ... 0 0 0
,, జమ (తిరువళ్లూరు సన్నిధి పడితనముకు)	404	6	10	8	,,	మాస తిరునక్షత్రముల శేలపులు... 0 0 0
				13	2	శ్రీభాష్యకార సిద్ధాంతవర్ధన సంస్కృత వ్రావిడ వేదపాఠశాల ... 3175 5 3
				,,	2	మామూలు కైంకర్యములు (a) ముల్లాపిథి రంగనాయకులు స్వామి కోవెల ... 1135 15 9
				,,	,,	(b) చెన్న కేశవ పెరుమాళ్ల కోవెల ... 46 0 0
				,,	,,	(c) శ్రీ పెరుంబూమారు ఉడయవర్లు కోవెల ... 625 12 2
				,,	,,	(d) కొండూరు దామోదర పెరుమాళ్ల కోవెల ... 278 2 0
				4	,,	దక్షిణహిందూ దేశములోని వైష్ణవ దేవాలయముల జీర్ణోద్ధారణ ... 900 0 0
				5	,,	ఇండ్ల రిపేర్లు (a) శ్రీవైష్ణవులు ... 700 0 0
				,,	,,	(b) వైశ్యులు ... 135 0 0
				,,	,,	వివాహ ఉపనయనములు (a) శ్రీవైష్ణవులు ... 775 0 0
				,,	,,	(b) వైశ్యులు ... 490 0 0
				6	,,	గ్రంథ కాలక్షేపం ... 600 0 0
				7	,,	విద్య (a) శ్రీవైష్ణవులు * ... 3338 6 0
				,,	,,	(b) వైశ్యులు * ... 1073 4 0
				8	,,	తిరువధ్యయనం (a) కర్త గారిది ... 100 0 0
				,,	,,	(b) కర్త తండ్రిగారిది ... 100 0 0
				9	,,	ఆశ్వాశాచార్యుల అవతారస్థలములలో తిరునక్షత్ర ఉత్సవములు ... 210 0 0
				10	,,	రంగనాయకుల సన్నిధి బంగళాలో ఉభయదారులు లేక నిలిచిన ఉత్సవములు. ... 117 3 4
				11	,,	కొండూరు దామోదర పెరుమాళ్ల కోవెలలో ... 100 1 3
				14	,,	(Surplus) పుయిలులో చెప్పబడిన ఖర్చులు పోగా నిల్వపైకం వినియోగించుట. ... 0 0 0
				,,	,,	(a) విద్య ... 0 0 0
				,,	,,	(b) సంస్కృత పాఠశాలలు ... 0 0 0
				,,	,,	(c) వాహనములు ... 0 0 0
				15	7	ట్రస్టీల మిటింగుల సిటింగ్ ఫీస్ ... 320 0 0
				,,	,,	ఆఫీసు యెష్టాబ్లిష్ మెంటు ... 2520 3 9
				,,	,,	లెక్కల ఆడిటింగు ... 30 0 0
				,,	,,	పబ్లి కేషన్ ... 58 0 0
				,,	,,	బాబాఖర్చు ... 106 9 10
				,,	,,	ప్రేషనరీ ... 30 12 3
				,,	,,	యిరుపు రొక్కం ... 228 8 7
				,,	,,	,, మద్రాస్ బ్యాంక్ వద్ద ... 1259 8 0
						* విద్యాశాఖకు కర్రైన రూ 4411-10-0. పుయిలులోనికి, మొత్తం రూ 2400 పోగా, యెక్స్ క్యూటర్లు ఇచ్చించిన స్లప్పును వరుంబిలో నుండి కర్చు చేయబడినది. రూ 2011-10-0.
Total Rs. ...	18858	3	0			Total Rs. ... 18858 3 0

Audited & Found Correct.

(Sd) P. Kannayya Chetty,

5—3—19.(Sd) M. N. Singh, Qualified Auditor.

SECRETARY.

Madras, 10th January 1919.

సర్ ఎడ్వర్డు మెక్ లగ్ గారును వారి సతీయు నిలబావేరి.

సబ్బు పరిశ్రమ:—చద గాను దొరసమువారి పారిశ్రామిక కాళామార్గమును తనితర మార్గములు మొదలచేయుటకును, సబ్బు మొదలుగాగల పరిశ్రమలందు మంచి అనుభవముగలవారిని బంధనము దరఖాస్తుల సంపిరి. అందు నిమిత్తము పారిశ్రామిక కాళామార్గ కాలిక్టునందు నిర్మించు నుద్దేశించి సాంకేతిక కళాశాలను మొట్టమొదట నెలకొల్పియు చాల త్వరితగతిని ప్రయత్నము లొనరించుచున్నాడు. సబ్బులను క్రొవ్వునకును ఈ మొదలగు వస్తువులను తయారు చేయుటకు ఈ కళాశాలందు మంచిజ్ఞానముల వడుటకు తగిన యేర్పాటు లొనర్చబడును. మున్నందు మొదలచేపు సబ్బు పరిశ్రమ చాల అభివృద్ధి చెందుననియు, విశేషముల పోటీ కది నిలువగలదనియు, ఈ పరిశ్రమలు చాలవిశేషముగా పరిశ్రమి చెందినవనియు, “పబ్లిక్స్ సోదా”ను మొన్న మొన్నటివరకును దిగునుతి చేసికొనవలసివలెనంద నిపును విశేషముల కగు నుతి జేయుచు సంక ఆధికముగ నది తయారుచేయబడుచున్న విషయము అధికారుల విశేషముగ నమర్చుచున్నారు.

అడ్మినిస్ట్రేటర్ జాన్ జెల్లింగ్ గారును వారి కరివారమును సోమవారమునాడు నిలబావేరి బయలుదేరి బుధవారమునాడు బొంబాయి మీదుగా కొలంబోరు బోవుదురు.

కలకత్తా యందలి ఇండియన్ మెనింగు ఫిడలేషను వారు రౌలటు బిల్లుల సంబంధమున సత్యోగమును యాపుట అవధికరమని ఒక కరద్రమును ప్రకటించి ప్రభుత్వమువారికి ఆశానవమునందు చెప్పబడిన అధికారమునుట అవసరమని తెలిపి ఇటీవల జరిగిన కలకత్తానుట ఖండించిరి.

నార్తవెస్టర్న్ రైలువేలే నున్న దాను అను ప్రేమనుట ముగ్గురు ప్రేమననుండి ఒక తెలిగ్రాము వచ్చెను. అందు డిప్యూటీ ట్రాఫిక్ మానరింగు డివిజనునకు ముందే, కోటి నుండి వచ్చుచున్న కెప్టా మెయిలును దాదా ప్రేమను దాటి పోసిన గుడ దని తెలిగ్రామునందు చెప్పబడినది. అందువై దాదా ప్రేమనుమాట్ల 3 గంటలసేపు మెయిలు నిలిపివేసెను. విచారణలుచేయ నా ఆతిథివార్త కల్పితమనియు అధికారుల నుండిచ్చింది కాదనియు తెలిసెను.

బాధకు:—ఈ సంవత్సరము జరుగబోవు మండలసభలో హాటు గ్రంథాలయ సంవత్సరపు ప్రతినిధుల సభ బాధకు యంజే జగిల్లయితే చాల బాగు గానుండును. ఏ కారణముచేతనో యిదివరకు గ్రంథాలయపు ప్రతినిధులు మానముగా నున్నారో తేడ వరి యెచ్చట జరుగ నిశ్చయించుకొని యున్నారో తెలియలేదు. ఈ గ్రామము గ్రంథాలయమును వారి కోరికనుకూడ జరుగుటకు సమీపించినది. —పురవాసి.

జ్ఞానోదయనిలయము, కోడూరు, నెల్లూరు జిల్లా:—గ్రంథాలయమును స్థాపించి నుమారు నాలుగు మాసములైనను కొన్ని కార్యములు ప్రృష్టికరములుగా జరుగుచున్నను వీరబా అగ రాత్రి పాఠశాలనుగుంచి శ్రద్ధపున్నుకొనవలెనందు తెలియు శోచనీయము. రాత్రి పాఠశాలకు ద్రవ్యాభివృద్ధి కల్పించి పలుకుచున్నాడు. ఇందు విషయమై వేరం మెంజుకల్లు శర్మగారితో బ్రస్తావించగా వారే ప్రతిఫల ముపేషించక నాలుగవ విద్య గలపునట్లు నెలవిచ్చి యున్నాడు గాన నివృత్తి వైసను నిలయ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు దయతో రాత్రి పాఠశాలకు కలయగు సహాయ మొసర్చి మా వీరబా అగరు విద్యావనం బొసంగుదురు గాకయని ప్రార్థించెదము. —గుణ రంగస్వామి.

సహకారోద్యమము.

ఆంధ్రమండలములకు ప్రత్యేకవ్యవస్థలు.

ఈనెల 18, 19 వ తారీఖులనాటికి చెన్నపురిలో "రాష్ట్రీయ సహకార సభ" అను పేరుతో జరిగిన సభయొక్క ఉత్తరమును గూర్చియు సాధకతనుగూర్చియు ఆద్యుత్తరమునుగూర్చియు కొంతకత్తెనను పీఠించినవారికిని తత్సభలో పాల్గొనినవారికిని పాదసూపకమానము. అక్కడ గావించబడిన తీర్మానములు సాధారణముగ సహకారోద్యమమునకు యంతరాయమును సాధారణముగ సహకారోద్యమమునకు యంతరాయమును సాధారణముగ సహకారోద్యమమునకు యంతరాయమును

1. చెన్నపురిలో "చెన్నపురి రాష్ట్రీయ సహకార (యూనియన్) సమితి" అను పేరుతో నొక సంఘము కలదు. ఆ సంఘములో చెన్న పట్టణములోని కొందఱు సభ్యులుగ నున్నారు. రాజధానిలోని సంఘములన్నిటి కంటెమున గాని కొన్నిటి కంటెమున గాని ఆధారము పెంట్లలో బ్యాంకుల కంటెమున గాని తాలూకా యూనియన్ల కంటెమున గాని, ప్రతినిధు లెవరును అందులో చేరియుండలేదు. అట్టి ప్రాతినిధ్యమునకు అవకాశము ను లేదు. ప్రాతినిధ్యవీరహితమైన ఆ సంఘి, రాష్ట్రీయంట్టి పక్షమునను స్వీకృత నిర్ణీతి ప్రాతినిధ్యము నహించి రాష్ట్రీయ సభ జలుపుచుండును. రాష్ట్రీయ సభ, సమితి వారిచేతనే సహకార పక్షమున బడవలయుననియు, ఆ సహకార పక్షము చెన్నపురియే అయియుండవలయుననియు తదితర స్థలములకు గాని, ఇతరమండలములకు గాని ఆ సభ నాహ్వనించుటకు యెట్టి అధికారము లేదనియు, నెవరైన ఆహ్వానించుచో దానిని గూర్చి విచారించుటకైన రాష్ట్రీయ సభకు అధికారము లేదనియు ఆహ్వానించవలయుననియు ఒక సంతకమునకు ముందుగానే ఆ సమితి వారికి విశేషము వంతుకొనవలయుననియు, అవిన్నవమొందినట్లు గాని ప్రోసీదేయుటకు గాని పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము ఆసమితి వారికింబడుననియు సమితి ప్రముఖుల యభిప్రాయము. రాష్ట్రీయ సభ సమితికి అంబడి యుండవలెనట గాని ఇది రాష్ట్రీయ సభకు రాష్ట్రీయ సంఘములకులే సభా తీర్మానములు నెఱవేర్చుటకు యేర్పడిన యంతరాయము ఆ సమితి లేకట అందుచే మొన్నటి సభకు ప్రతినిధులుగ వెళ్లిన కొందఱు ఆంధ్రులు తత్సభను కృష్ణామండలమునకు ఆహ్వానించ నద్యమించినపుడు వారి సంకల్పము బహిరంగముగ సభలో వెల్లబడుటకైనను సమితి ప్రముఖులు అనుజ్ఞ నొసగలేరె.

2. సభలో జరిగిన తీర్మానములను, విచిత్రజనము గలవియై యున్నది. వానిలో మొట్టమొదట రాజధాని రిజిస్ట్రారు గారైన హేమింగ్వే గారి స్వకపోల నిర్దిష్టములు. కొన్ని సి. యస్. కృష్ణ స్వామి ఆయ్యర్ అను వారు పంపినవి. మఱికొన్ని అక్కడక్కడ ద్రావిడ జేతనులో స్థానికావసరములకు సంబంధించినవి.

కడు దీర్ఘమును, అత్యంతము ఆదంబరయుతమును అగు మొదటి తీర్మానము ఆంధ్రమండలములకు సంబంధించిన సంబంధించు. పెద్ద పెద్ద మొత్తములను దీర్ఘ కాల ఋణములుగ తీసికొనువాడుక ద్రావిడ జేతనులోని సంఘముల సామాన్యచారముగ నున్నదట! అదిమాని ఆంధ్రజేతనులోని సంఘములలో వలె స్వల్ప మొత్తములు కొలదికాలపు ఋణములుగ నిచ్చుచుండ వలయుననియు ఆ ఋణములు వైతము శిస్తు చెల్లించుట మంచి ధర్మము పలుకువలెను ధాన్యము నిజనయించుట మొదలగు అవసరములకు మాత్రమే. ఇచ్చుచుండవలయు ననియు, తీర్మానింపబడినది. ఆంధ్రజేతనునకు సంబంధించిన యెట్టి తీర్మానములు కొన్ని.

సమిష్టి అమృతము. సమిష్టి కొనుబడి మొదలగు రిజిస్ట్రారు వారికి అత్యంత ప్రీతిపూర్వక తీర్మానములు కొన్ని; మనజేతనునకు అవసరములును, మనజేత వీధివర్తితులకు అనుకూలమును, అగు సాత్వాత్య వ్యవసాయ పరికరములు అమిత వెలగలవి అయిన అట్టివానిని, ఉపయోగించవలె నని ప్రోత్సహించు పశ్చిమాదర్శ ప్రేరేపకములను తీర్మానములు కొన్ని.

ప్రాచ్యప్రాచీనపరిశ్రమల తారతమ్యములను పరిగణించక స్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠాపకము సూక్ష్మలేకయే మనజేతనులో స్థాపించవలెనను(మద్రాసులో స్థాపన గూర్చిన) తీర్మానములు కొన్ని; వ్యాసము దీర్ఘ మృతనను భీతితో కృష్ణ ప్రభులపరలినన్ని నను తీర్మానముల ఉపయోగకరముగనులను గూర్చి నిర్ణయమునకు చాలినంతకంటెను సూచించబడినది.

3. సభలో నేను విషయవిస్తరమునకు సభలో నేను చర్చించుచున్న యాస్పాతిక మువ్వినలు అజనములోనే జరుగును. రిజిస్ట్రారు వారికి అజనము బాగుగ సంభాషించగలక్రియించుటయు తెలుగు తెలియుటయు చురుకుగ నుండుటయు గూడ చుర యాస్పాతిక కొంత కారణము. కొన్ని తీర్మానములకు గొడవ, మూడవ, నాల్గవ, ఆమోదములకు కొందఱు ఆంధ్రులు వియోగించుట ఆంధ్రములో ప్రసంగించు అవకాశముగలదియట మొట్టమొదటి తీర్మానముగ మాత్రముండి ప్రసంగించువారికిగాని వియోగించువారికి గాని ఉపయోగకరమునను ప్రోత్సహించుముగ నుండదు. అజనములో అత్యంత గంభీర పశ్చాత్తాపములు, రిజిస్ట్రారు వారి ఆమోదమునకు సంపాదించుటలు జలుగుచున్నను ఆంధ్రప్రతినిధులు భాషాపాదములు లేకునే, విక్రమముతో తెల్లబోయి చూచుచుండవలయును. సహకార సంఘములలోని సభ్యులు చాలమంది గ్రామవాసులు, ఏ భాషాపాదములును, అగుటచేతనే, సహకారోద్యమము ఋణ్యముగ కర్షణలకు గ్రామవాసులు అగుటచేతను, సభలోని చర్చలు అజనములో జరిగింపును అట్టి ప్రక్రియలు. ఆంధ్రములో జరిగినవృత్తు దాగింద ప్రతినిధులును వెలవెలబోవుచుండును.

4. సహకారోద్యమము జేతముయొక్క వీధికమున నివారించవలసిన దగుటచేతను తత్సమయమున గూర్చి కొలచెము నిర్మాగములకుగ చర్చించవలసిన అవసరముండుట చేతను అట్టి చర్చకు ఆంధ్రుల కిదివరకే కొంత యలచాటుపడి యుండుట చేతను, దాగిందపాదములు అట్టిచర్చకు అత్యంత ప్రోత్సహము కాకపోవుటచేతను ఆంధ్రులకును దాగిండుటకును, ఆదర్శములలోను, తిరాదర్శస్వాతీకి అనువగు సాధనాలంబరములు, కొంతవృత్తాంతమును కొన్ని భావభేదములుగలవు. అందుచే ఎవ్వరు గాని నిరాశంకముగ నభివృద్ధి నొందుటకు వీలంతగ లేదు.

5. ఆసంతకమునకు సంకల్పమునకు సంఘముల సంఖ్య యెక్కువ అగుచుండుటచేతను, వేలకొంది సంఖ్యగల ఈ సంఘములన్నిటిని ఒక్క కంటితో కనవెట్టి యుండుటకు

ఎట్టియచోటిభావాలి కైనను కష్టసాధ్యముగ నుండునగునను, తిరునెల్వేలికల్లాలో జలుగుచుండెన సభకుంచి గంభాం మండలమున జరుగుచున్న రిజిస్ట్రారు వారి పోవలేకన్న ఆయన కత్తెంత ప్రీతిపూర్వకముగా గాక వీధిజేతను కష్టానికి దిగివృత్తు అనవసరముగ వ్యయముగలది తటస్థించునవలెనను, రిజిస్ట్రారు వారి పరిపాలనా పరిమాణము తగ్గించుట యవసరము.

వైకారములన్నిటిని బట్టి వీరితనమువారి సహకార కాఖిలోను సహకారోద్యమ నిర్వహణములోను ఈ క్రింది మార్పులు అత్యంతావసరములు.

- (1) ఆంధ్ర మండలముల నడవిన ప్రత్యేకము ఒక రిజిస్ట్రారు క్రింద ఉంచవలెను.
(2) యెప్పటికలె రెండుమూడు మండలములకు ఒక్క అసిష్టంట్లు రిజిస్ట్రారు ఉండుట గాక ప్రతి మండలమునకు ఒక అసిష్టంట్లు రిజిస్ట్రారు నిగామించబడవలయును.
(3) ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సహకార సభ ప్రత్యేకము ఏమాజేతను కావలెను.
(4) ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సమితి జేటుగ నిర్మించ బడవలెను.

వైకారముల నడవిన మార్పులను సాధించు కొలుకును ఆంధ్రజేతను సహకారోద్యమము, అధిక ప్రచారము గాంచు సమిత్తమున, "ప్రథమ ఆంధ్రజేత సహకార సభ" జానుమాసా నెలన గాని సమాజేత పలుకుట యుచితము. తత్సభియన్నమున గూర్చి ముందు తిరిగి ప్రయత్న మగును.

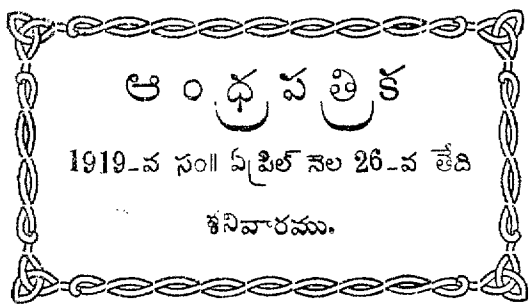
గూడూరి రామచంద్ర రావు గారు.
సూరి వె కలు సరసింహ శాస్త్రి గారు.

ప్రతాపకస్తూరిమాతలు

శ్రేష్ఠశ్రీము, నువ్వన, ఘాటుగలిగి అజీర్ణము, వాయువ, జలుబు, జ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, కలరా, ప్లేగు మొదలగు వాటిని హరించుటలో శ్రావ్యధృత్యులు. 200 మా. అ. క్యాలండరు సహ 12 సీసాలు 2-4-0 వి. పి. ఖర్చులు చేరు. పి. సి. పి. ఆంధ్రకో, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా
1000 రూపాయల బహుమాన మివ్వబడును.
మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారు చేయబడిన లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బాను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల ధాతుఫణి, రక్తఫణి, విశేష బలము, ఆకలియెక్కువ మొదలైనవి కలుగును. స్వచ్ఛ స్థితియు, ధాతువు మూత్రములలో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, బహు మూత్రవాధి మొదలగునవి మానవును. దీనికలన మంచిగణము పొందిన అనేకులు రంగోల్, పివాగ్, సిం పూర్, సిలాన్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్ ఈ ప్రాంతముల నుండి 2 మామూలకత్తికలు విశేషముగా పంపియింపారు. కావలసినవారు అర్జెంటిన్యాంపును బంపినచో, 2 మామూలకత్తికల కాపి వంపుదు మా. ఇది ఆంధ్ర ముని రుజువుకరమువాటికై వైకనకణవియోండు బహుమానము ఇయ్యబడెను. అట్లు నిరాకరించుచో కోర్కెములముగా పొందవచ్చును. పార్శ్వమున కొనుగోవుడు 'డి. మన్నాలాల్' అనియుండుట చూచి తీసికొనవలెను.
అనుపానపత్రిక సార్వలుగోగూడ పంపబడును.
15 తులాల డబ్బీ వల గూ. 2-0-0. తపాల ఖర్చులు 1-3 0-8-0, 2-3 0-12-0.
డి. మన్నాలాల్, డిల్లీ వైద్యులు, సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగళూరు సిటీ.
D. Mannalal, Salamisti Depot, Bangalore City.

భాగ్యవంతు లేవరు? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)
ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.
వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి
జీవామృతము అమృతముకై తెలము జుబ్బి రవాయనం చించానవ లేవము
బలముగలచున్న పల్లవము గలిగించును ఉష్ణముల బోగొట్టును తామర నణమున
సీసా రు. 8-0-0 సీసా రు. 0-12-0 సీసా రు. 0-8-0 డబ్బీ రు. 0-8-0
ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.
ప్యాకింగ్-పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాబులగు ప్రతులు ఉచితము
తంతి విలాసము.
పండిట్, మదరాసు.
మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము.
55, ఆచార్యకోవిది, మదరాసు.

సూతన ప్రబోధము

హిందూ దేశమందంతటను వ్యాపించిన సూతన ప్రబోధ రహస్యమును గ్రహించలేక, లండను టైముస్ మొదలగు పత్రికలు, ప్రస్తుత స్థితిని సంకుచిత దృష్టితో చరికించుచున్నవి. పం గ్రామమున ధర్మాధర్మములకు పోరాటము జరిగెను. ధర్మపక్షమునకు జయము గలిగినను, ధర్మ సంస్థాపనా ప్రతిజ్ఞ యొకను నిర్వహించ బడ లేదు. ప్రపంచ మంతయు సూతన పునర్నిర్మాణ మాశించుచున్నది. స్వాతంత్ర్యమే దాని యాశ యము. స్వాతంత్ర్య వాతావరణము వ్యాపించింది, ధర్మ సంస్థాపనమున కనుకూల పరిస్థితు లేర్పడవు. సంగ్రామము ముగిసినంత మాత్రముచే, ధర్మ సంరక్షణ పూర్తిగ లేదు. ఇక్కార్య మింకనుండియు మొదలవడ వలయును. ప్రపంచములోనే దేశమును పరికించినను, అశాంతి ఏదియో నొక రూపమున ప్రబలియేయున్నది. ఇట్టి సామాన్య సార్వజనికపరి స్థితు లెన్నడును గుమిగూడి యుండలేదు. వీటిని విశాలదృష్టితో పరిశీలించుట యవసరము. సూతననిర్మాణము గలుగ నున్నపుడు, అశాంతి ప్రబల మగుట సహజము సూతనప్రబోధము గూర్చి విచారపడి లాభముండదు. కలవరపడియు లాభ ముండదు. ఇట్టి కఠినాముము జరుగక తప్పదు. ప్రజలును, ప్రభుత్వమువారును, శాంతిమన స్కులై విచక్షణతో ప్రస్తుతస్థితిని విలోకింప వలసి యుండును.

ప్రభుత్వపు ధర్మములలో శాంతిస్థాపన మొక ధర్మమని యంగీకరింపని వారుండరు. కాని, ప్రజేచ్ఛ ననుసరించి పరిపాలనమును కొనసాగించుట, యంతకన్నను ముఖ్య ధర్మమని ఆధునిక వాగ్విక ప్రపంచమంతయు సంగీకరించియే యున్నది. ఈ ధర్మమును సక్రమముగ నిర్వహించుటవలన, శాంతిస్థాపనాభార మతిసులభ సాధ్య మగును. పై రెండు ధర్మములును అవిభాభావ సంబంధము గలవి. రెండు ధర్మములును దూర మయిన కొలదియు, అశాంతి పెచ్చు పెరుగుటయు, నిర్బంధము లధిక మగుటయు సంభవించు చుండును. ప్రజేచ్ఛ ననుసరించి, అధికారవర్గము పరిపాలించుట లేదని విశ్వసించుటచేతనే, భారతీయులు స్వపరిపాలనము గోరుట సంభవించినది. ప్రభుత్వపు ముఖ్యధర్మము లెవ్వయో తిన్నగ గుర్తించ బడునని ఆంగ్లో హైందవ చక్రికల వ్యాఖ్యానము లన్నియు అర్థహితములని విప్లవమగును. సూతన జాతీయ ప్రబోధము వికసించుట కవకాశము లేక, కొంతవడి వక్రమార్గము బట్టివ బట్టవచ్చును. కాని, అట్టి ఫలితము ప్రబోధపు లోపముచే చేకూరుటలేదు. లోపములకు సరియగు కారణ మెదియో గ్రహించజాలక, సూతన ప్రబోధమును త్రుంచినవ నెంచుచో, సక్రమాభివృద్ధికి భంగము కలిగి, అనవసర కలవర ముదయించుటకు కారణ మేర్పడును.

సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారు, పంజాబురాష్ట్రమున కాలుబెట్టిన నాటినుండియు, జాతీయ ప్రబోధ చిహ్నములను గుర్తించజాలక, వాటి

నడచినైచి, శాంతి స్థాపన సుదృఢమిచ్చిరి. కొంత కాలము కృత్రిమ శాంతి స్థాపితమయ్యెను. కృత్రిమ చిహ్నముల జూచి మోసబోయి, సర్ మైకేలు గారు పంజాబు రాష్ట్ర మన్ని రాష్ట్రముల కన్న రాజధానిలో వగ్గకణ్డత వహించెనని దెలుపుదు, యితర రాష్ట్రములను తూలనాడుటకు సామ్రాజ్యశాసన నిర్మాణసభలో బూనుకొనిరి. వెంటనే ప్రజాప్రతినిధులు వీరి దంభోత్తులను ఖండించిరి. రాజకీయనిధి గానును వీరి యవ్యక్త ప్రసంగమున కసమ్మతి దెలిపిరి. తమ వాక్యములకు సర్ మైకేలు గారు విచారము తెలుపుటతో నాకథ జరిగెనమా ప్తి నొందెను. వీరినుడువు లెంతవరకు సత్యములో, ప్రస్తుతస్థితి తేటపరచుచున్నది. రాజకీయాదోళనము దేశమున వ్యాపించకుండుటకు తలకు, పాటు మొదలగు జాతీయవాదుకు లందరును పంజాబు రాష్ట్రమున నడుగిడకుండ బహిష్కరింప బడిరి. న్యాయుండియో మొదలగు పత్రికల ప్రవేశము నిషేధింప బడెను. రాజకీయాద్యమును రాష్ట్రమున వ్యాపించ కుండుట కెట్టిమార్గము లవలంబించ బడవలయునో, అట్టి మార్గము లన్నియు సవలంబించ బడెను. పంజాబు చుట్టును ప్రాకార మొకటి నిర్మించబడెను.

రాజకీయాదోళనము పెచ్చుపెరిగిన నితర రాష్ట్రములందు లేని కలవరము పంజాబునందొప్పుడేల బెరుగవలయును? సైనిక శాసనా ప్రవేశ మిప్పుడేల యవసరమయ్యెను? విమానములు, అగ్నిగోళపు పినుకలు మొదలగు కఠిన చర్య లేల యవసరమయ్యెను? జాతీయప్రబోధ మును నిరోధముచే నడచినైచుటకు సాధ్యపడదను సత్యమిప్పుడు ప్రస్ఫుటమగుచున్నది. ప్రబోధమడచి వేయబడిన కొలదియు, అశాంతిప్రస్ఫుటముగాక బోయినను అడుగున దాగియుండును. అట్టి యశాంతి నెక్కుడుప్రదపకర మని, రాజనీతిజ్ఞులు గ్రహించియేయున్నారు. సందిగ్యమును మరుదెంచినపుడు, ప్రభుత్వమువారి శాంతి స్థాపనామార్గములకు, ప్రజలు శక్తివంచనలేక తోడ్పడుట యవసరము. కాని, ప్రజలతోడ్పాడు గైకొనుటకధికారు లనుకూలమగు నేర్పులు చేయవలయును. యనో పారిలాలు, ధర్మవాసుసూరి, కాలీనాధరామ మొదలగు మితవాదులు సహితము నిర్బంధముల పాలగుచుండ, అనుకూలస్థితి ఏర్పాడునా యని సందియము గలుగకమానదు. సర్ మైకేలు గారి నారాష్ట్రము నుండి వేంటనే పంపివేయనిచో, కార్యసిద్ధి గలుగనేరదు. సర్ బాంప్ ఫిల్డ్, పుల్లరుగారు తూర్పుపంజాబములో నిరంకుశముగ ప్రవర్తించుచు దేశమున సంతోధము గలిగించుచున్న సమయమున, మార్గప్రభువు ప్రతిష్ఠ నెతమాత్రము యోచింపక, పుల్లరు గారిని రాష్ట్రమునుండి పంపివైచిరి.

ఇట్టి తరుణమున, సందర్భముల నే మాత్రము గుర్తించక టైముస్, అబ్జర్వరు పత్రికలు సర్ మైకేలుగారి సంతకు రాష్ట్రపాలకులగు నుంచ నలయునని నూచించుట, విచక్షణ జ్ఞాన శూన్యతను చాలుచున్నది. విశ్వాసము విశ్వాసమును, అవిశ్వాస మవిశ్వాసమును పెంచును. అవిశ్వాసముతో, నిర్బంధములను కొనసాగించిన కొలదియు, అశాంతి పెచ్చు పెరుగుచునే యుండును. సైనిక శాసన మొక్క పంజాబురాష్ట్రములో మాత్రమే ప్రవేశ పెట్టబడెననియు, డిల్లీ యధికారు లిందుల కంగీకరింప లేదనియు, సివిలు మిలిటరీ గెజటు పత్రిక వగచుచున్నది. కాని, సర్ మైకేలువంటి వారు హిందూదేశమునందొక్కచో యున్నందులకు, హిందూదేశము సంతసించవచ్చును. జాతీయ ప్రబోధమును సవ్యమార్గమున నడిపి, అశాం

తిని బోనాడుటకు మార్గ మొక్కటే గలదు. నిర్బంధశాసనముల దీసివైచి, ప్రజలకు సంతృప్తి గలిగించెడి, విశాల సంస్కరణముల నొనగూటయే పరమ సాధనము. ఏదియో నొక మిషబెట్టి విశాల సంస్కరణముల నొనగనిచో, సామ్రాజ్యమునకు నష్టము వాటిల్లక మానదు. విశాల సంస్కరణములు భారతీయుల కన్నను, సామ్రాజ్య సైన్యమునకు ముఖ్యవసరము. తాత్కాలిక లాభములు బోవునవి, సివిలు సర్వీసువారును, యూర పిషాను వర్తకులను, సంస్కరణములు వలదని గగ్గోలు పెట్టుచున్నారు. మీదు మిక్కిలి సంస్కరణములను ప్రయోజన రహితము గావించ వలెనని నిర్బంధములపై నిర్బంధములను ప్రవేశ పెట్టవలెనని పురికొల్పుచున్నారు. వీరు గావించుచున్న వివరీతాదోళనమునకు చెవియొగ్గుటచే నినుచుండునను లాభ ముండదు. ప్రపంచ స్వాతంత్ర్య సంరక్షణార్థమై, ధనప్రాణముల నర్పించిన ఆంగ్లజాతి, స్వీయ సామ్రాజ్యమున ధర్మస్వాతంత్ర్యముల నెటుల రక్షించునోయని, ప్రపంచ మెచుకు జూచుచున్నది. బ్రిటిషువారి కార్యనిర్వహణ సామర్థ్యముపైననే, ప్రాపంచిక పునర్నిర్మాణము, ధర్మ సంస్థాపనము, శాంతివ్యాపన మార్ధారపడి యుండునని, తేట తెల్లమగుచున్నది. సమయమునకు దగిన కార్యోత్సాహము, బ్రిటిషు దేశము జాపుగాక యది గోరెదము.

లోకమాన్యుని సందేశము

జోసెఫ్ బాప్టిస్టాగారు అహమ్మదు నగరమున జరిగిన బొంబాయి రాష్ట్రీయముహసభ కధ్యక్షతవహించి, తిలకుగా రాంగ్ల దేశములో సలిపిన కృషి గూర్చి యిటుల బలికిరి.

“బాలగంగాధర తిలకుగారు సముద్రమును సురక్షితముగ దాటి, ఆంగ్లదేశమునుండి తిరిగి నచ్చిన యువకుని దుస్తులతో లండను నందు గాన్పించిరి. మొదటిరోజున తెలవారు బామున పి గంటలకే లేచి, బుధవార పేటలో మామూలుగ పికారునకు వెడలినటులనే వెడలిరి. త్వరలోనే ఇంగ్లండు పరిస్థితుల కలవాటుపడిరి. వారిని సందర్శించిన వారెల్లరును, అందులో ముఖ్యముగ వారీమణులు ముదితచిత్తులయిరి. వారి అందమగు సూతన శిరోవేష్టముపై మోహము జూపిరి. రాజకీయసంస్కారము మాత్రమాశాభంగము జూపిరి. ఆజానుబాహుడై జగడగొండి యగు ప్రజాస్వాతంత్ర్య వాదితో పోరాడవలసి యుండునని వారూహించిరి. కాని, హేతుజ్ఞానము వైనను, చారిత్రముపైననుతనవాదము నాధారపరచుచున్న జలహీనుడగు పురుషుని జూచిన తోడనే, ఆంగ్లో హైందవ పరివారలు గట్టిన దురభిప్రాయ కుడ్యచూలన్నియు, వెంటనే కూల బొచ్చెను. దూరాలోచన గలవారు, స్వరాజ్యోద్యమము బ్రిటిషు పరిపాలనము నెడ ద్వేషముపై గాక, ప్రేమపైననే ఆధారపడి యున్నదని కనుగొన గలిగిరి. తిలకు గారికి కేసులో న్యాయము జరుగకుండుటచే, ఒక దినము మాత్రము వారికి కొంత విచారము గలిగెను. మరునటిదిన ముదయమున, తిలకుగారు సహజోత్సాహముతో “బ్రిటిషున్యాయ మతిసులభమయినది. జ్యూరీ వారి నిర్ణయము మూడులక్షలు మాత్రమే ఖరీదుగలది. బ్రిటిషు రాజకీయము మాత్రము ప్రియమయినది. ఆంగ్లదేశపు సర్వయము కనీసము 3 కోట్ల రూప్యము లయినను ఖరీదగు” నని పలికిరి. హిందూదేశము విషయమై కృషి సలుపుటలో, తిలకుగారు తన శక్తిసంతకు వినియోగించు చున్నారు. బ్రిటిషుశాంతి గ్రెసు కమిటీ

నిర్వహణయందును గ్రహించి, తిలకు గారు దానిని పునరుద్ధరించినది. ఆంగ్ల దేశపు వార్తా పత్రికలు, బ్రూకుల్యూలోని నిజాంశిఖరులను అద్వైతజామెంటు కాలములలోనే నను ప్రకటించుటకు నిరాకరించినవి. అందుచే, తిలకుగారు దేశమునం తను కరత్రములతో నింపివేచిరి. పార్లమెంటు ఎన్నికలలోనిచ్చుడి యుపన్యాసములలోను, పార్లీ కార్యక్రమములలోను హిందూదేశ విషయము లింతప్రాముఖ్యముగ నెన్నడునువివరింపబడియుండ లేదు. లాన్సుబరీమొదలగు ప్రముఖులసాయము తో దేశము ప్రబోధించబడినది. దూరమాలో చించి లోకమాన్య తిలకుగారి సందేశమును దేశ మునకు దెలుపమని నన్నుగోరిరి.

‘హోంరూలు చేరువలోనున్నది. అడుగుము. అది ప్రసాదించబడును. అడుగునపుడు మాత్రము, దృఢనిశ్చయముతో నేక గ్రీవముగ నడుగుడు.’... ..అంగీకారము నైకొనకున్నను నేనొక విషయమును మీకు దెలుప దలచితిని. సంధిసభలో సభ్యులుగనున్న నొక ప్రముఖునియొద్దనుండి ఆంగ్ల దేశపు పార్లమెంటు సభవారు కొంతకాలమునకు స్వయం నిర్ణయనూత్రమును హిందూదేశమునకు వర్తింప జేసెదరని తిలకుగారికి ప్రాతినిధ్యముగ వాగ్దానమిచ్చబడినది. ఇందునుబట్టి హిందూ దేశము నిశ్చయముతో నడుగునది, ప్రస్తుత పార్లమెంటు సభవారి నుండియే పొందవచ్చును.”

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు: సత్కారహామ

హంబాయి క్రానికలుపత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది:

“దక్షిణాఫ్రికాలో నున్న గాంధీ గారి పూర్వ స్నేహితులందరును, గాంధీ మహాశయుని సత్కార గ్రహోద్యమ వార్తను విని సంతోషాంతరంగులయిరి. డర్బను గ్రామమందలి “స్వరాజ్య” పత్రిక యీ వార్తను వినినవెంటనే చాలమంది కండ్ల నీరు గార్చిరిని దెలుపుచున్నది. కొందరు, గాంధీ మహాశయుని యుద్యమములో పాల్గొన లేనందులకు విచారముచేతను, మరి కొందరు మాతృభూమికి త్వరలో స్వపరిపాలన మేతెంచునను సంతోషము చేతను, కండ్లనీరు గార్చిరి. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు సత్కార హామలతో సానుభూతి జూపెదరనియు, అవసర మగుచో దేశరక్షణకై కృషిసలుపుటలో వెనుది యరనియు, స్వరాజ్యపత్రిక అభయ మొనగుచు న్నది. గాంధీగారి కుమారులగు మూనిలాల్ యం గాంధీగారు, ట్రాముకారులో భారతీయులకు ప్రత్యేకింపబడిన స్థలములో గూర్చొనుటకు నిరాకరించినందున, ఫీనిక్సులో విచారించ బడుచున్నారు. మూనిలాలుగారు భారతీయులపై విధించబడిన అన్యాయపు ట్రాంప్ న్యాయమును నిరసించుట కొరకే, సాత్విక నిరోధము బూనియుండవలెను. మూనిలాల్ గారి కేసు మార్చి 24-వ తేదీన విచారణకు వచ్చియుండవలెను. కార్యవసాన మెటులుండునో యని, హిందూదేశము నిరీక్షించుచున్నది.”

బాల్మీ విక్ర-సిద్ధాంత వ్యాసనము

న్యాయండియా పత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది:

“బాల్మీవిక్ర-సిద్ధాంత వ్యాసకులు హిందూ దేశములో పనిజేయుచున్నటుల, మద్రాసు మెయిలుపత్రిక యంత యాలస్యముగ నొక వ్యాసము వ్రాసినది. ఇట్టి యుపద్రవము కలదనియు, కుట్ర యిదివరకే కన్నబడుచున్న దనియు న్యాయండియా పత్రిక అల్లరులకు ముందే తెలిపియుండెను.

వ్యవహారమంతయు ముగిసినపిమ్మట, మద్రాసు మెయిలు పత్రిక తెలిపి గనుబాచుచున్నది. సత్కారగ్రహోద్యమమున శాసనాతిక్రమణ భాగము, దేశోపద్రవకర మగు విప్లవోద్యమములకై దారిజాపునని సహేతుకముగ దెలిపిన న్యాయండియాపత్రికతోబాటు మద్రాసు మెయిలు పత్రిక కృషిసలుకకుండుట మిగులశోచనీయము.”

జమీ. విప్లవభీతిని వ్యాపింప జేయుటలో న్యాయండియాపత్రిక తన్న మెయిలుపత్రిక వెనుకంజనై చుట గొప్పక్రమాదముగాదా? మెయిలు పత్రిక, యికనయిన తనలోకమును సవరించి కొని, న్యాయండియా పత్రికతోబాటు బాల్మీ విక్ర-యుపద్రవముగూర్చి ప్రధానవ్యాసముల ననుదినము వ్రాయునని యూహించెదము!

లాహోరునందు కొరడాదెబ్బలు

ఉదార స్వభావులగు సి. యఫ్. ఆండ్రూసు గారు డిల్లీనగరమునుండి బీదరుపత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నారు:

“లాహారు వీధులలో బహిరంగముగ దెబ్బలెత్తి విధించు చున్నారని దెలిపిన, అస్ససియేటు తంత్రీవార్తను నేను నమ్మలేదు. కాని, కనులార గాండిన యొకరు నాకిప్పు డది సత్యమని దెలిపిరి. ఇంగ్లీషువాని నయినందులకు, యీ వార్త నాకు ఆగ్రహవమానముల గలిగించినది. ఈ దేశ ప్రజలు దెబ్బలెత్తును, మరణముకన్న సవహార కరముగ నెంచెదరని, నైనికాధికారులు గ్రహించినటుల దోచరు. లేనిచో వారట్టిశిక్షను విధించి యుండెడివారు గారు కాని వారు తక్షణమే నిజము గ్రహించుట యవసరము. ఈ విషయముల నెన్నడును మరచిపోవుటకుగాని, తమించుటకుగాని వీలుండదు. ఇట్టి కృత్యము లింకను జరుగక ముందే, రాజప్రతినిధిగారు తమ యధికారమును జూపి, వీటి నాపివేయ గూడదా?”

ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు

ఈ పద్ధతి నెదిరించుటకు, లిబరలు పక్షము వారు నిశ్చయించిరిని, మద్రాసుపైమ్మ పత్రిక కే తెంచిన ప్రత్యేకతంత్రీవార్తలు దెలుపుచున్నవి. హిందూదేశపు దృష్టితోజూచిన, ఇంపీరియలు ప్రిఫరెన్సు కన్న స్వేచ్ఛావాణిజ్యపద్ధతియే నయమని దోచుచున్నది. మనదేశమున కిప్పుడు గావలసినది, వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యమే.

క్రిక్రీశేమలగు దివాను బహదూరు

ఏ. కంకరయ్య గారు వీరు వయోవృద్ధులై తిరుచునాపల్లిలో నిన్ను టిదినము చనిపోయిరిని తెలిసికొనుటకు చింతించుచున్నాము. వీరు కొచ్చిరులో దివాను చేమూరు పదవిని సమర్థతతో నిర్వహించిన దక్షిణ దేశపు ఆంధ్రప్రముఖులు. ఆంధ్రోద్యమారంభమునందే, ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణ మావశ్యక మని చిత్రీకరకు వ్రాసిరి. ప్రాచీన సాంప్రదాయములపై సత్యంతాభిమానము జూపుచుండిరి. స్వరాజ్యోద్యభిమానులై యుండెడివారు. ఇటీవల సత్కారహామప్రతిష్ట గొని తమ ధైర్యమును కనుబడిరి.

కయాచో సమస్య.

పారిసు, ఏప్రిలు 22:—నిల్వను గాయుడు జార్జి క్లెమెంకో గార్లు నేటిదినము కయాచో సమస్యను చర్చించిరి. జర్మను ప్రతినిధులు వచ్చేప్పుడు రాకమాండే ఈ సమస్యను పరిష్కరింపవలెనని జపానీయులు కట్టుబట్టియున్నారు. చర్చలకు నేమియు నిర్ధారణము కలగలేదు. ప్రముఖులగు వారు ఈవిషయమును ఆమూలగ్రముగా యోచించుచున్నారని వార్త త్వరలో ఒక నిర్ధారణమున చేరుదురు.

స్థానిక వార్తలు

నీరు తపాలు:— పోర్టుల ఎక్సైజునుండి నకాలమున చెన్నపురికి వచ్చినయెడల నీరుతపాలు కేళుకదయులు 7 గంటలకు బహ్యుదా చేయబడును.

దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మ సమాజము:—

ఈ నెల 27వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 8 గంటలకు 97 ఆజ్ఞాపిత వీధిలోని ఉపాసన మండలమున “మతము - హేతువు” అనువిషయము గూర్చి స్వామి బ్రహ్మసందగా రుపన్యసించురు.

నిమ్మబాత్తుధారక సంఘము:— మదిరాసు లోనున్న యీ సంఘమువారి యాజమాన్యమున యీనెల 27 తేదీ ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలకు చాకలిపేటలో కర్పాదవీధియందున్న శాతశాలలో స్వామి బ్రహ్మసంద, జంబువాధముగార్లు “భగవద్గీత” గూర్చి యుపన్యసించురు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:—రేపు (ఆదివారము) వెంబూరులో రాఘవాచార్యుల వీధి 15 నెం. భవనమున సాయంత్రము 8 గంటలకు ఒక ప్రార్థన సభ జరుగును. డి. కృష్ణమూర్తిరావు ప్రార్థనపట్టును. ఈ సమాజపు కర్తవ్య వార్షికోత్సవము పై నెల (మే) 4 తేదీ ఆదివారము మొదలు 8 దినములు మదరాసులో జరుగును.—వీధిభజన, మహాసభ, శ్రీలసభ, ప్రార్థనసభ, బహు ఉపన్యాసములు వీధులకు అన్నవాసము.

తారకలిపి:— ఈ గ్రంథము మదరాసులో నేను నూ కాశీజిఆఫ్ కామయ్యలో నుపాధ్యక్షముగానున్న ఎన్. ఎమ్. రామకృష్ణగారిచే వ్రాయబడినది. భారతజాతీయ లన్నిటికిని ఏకలిపి యేర్పడుచున్నది. ఈ లిపి నేర్చుకొనుట కంతయోకాలము తట్టదు. మిగులకులభేదముగ నెల్లరును నేర్చుకొనవచ్చును. మనదేశమందలి యే భాషనైనను వానితో వ్రాయవచ్చును. ఈలిపి వ్రాయుటకును, అచ్చునకును, రైపు రైటెరింగునకును కూడ సుపయోగపడును. జేశభాషల లిపి యందలి కష్టములేవియు యిందు గానరావు. ఇట్టి క్రొత్తలిపిని తయారుచేసిన రామకృష్ణగారు ప్రకటననీయులు. పుస్తకము నెల రు. 0.4-0 మాత్రమే. నలుమువారు గ్రంథకర్తచేర 28 మోకోడ్డు, ఎన్నూరు, మదరాసు. ఆంధ్రవాసులెను.

పోర్టు యెక్సైజు రైలు 25 వ తేదీ: 21-40 గంటలకు బొంబాయినుండి బయలు దేరును.

వోటా నాగపూరు నందలి లిమిటెడ్. కెల్లూరాలు గారు కలకత్తా లిమిటెడ్ గారు హిందూదేశపు మెట్రోపోలిటన్ గాను నియమింపబడిరి.

లాహోరులో 24-వ తేదీన లాలా భర్తూరు నూరి, (ప్రీడరు) లాలా రత్నచంద (రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి) గార్లు బంధింపబడిరి.

విగజోరొ యుద్ధము

లండను, ఏప్రిలు 28:— విగజోరొ కటాకమునద్ద జరిగిన యుద్ధమునందు 98 గురు చలపబడిరి. 82 గురు బంధింపబడిరి. వారిలో 20 మందికి గాయములు కలిగినవి. బోల్షివిక్కుల సొకులను కొనిపోవుచున్న రైలుబండి బొంబు గుండులవలన ధ్వంసముచేయబడినది. మొత్తముమీద రెండు యుద్ధభంగములు, 7 జేలగుండ్లు స్వాధీనము చేసికొనబడినవి. ఉత్తర రష్యానుందలి ఆంగ్ల అధికారులు ప్రకటించుచున్నారు. యుద్ధకార్యాలయముపారు బోల్షివిక్కుల స్వాధీనము చేసికొనిన బొంబు గుండు చున్నగు సామానము తిరిగి నైనికులు ఆక్రమించుకొనినారని ప్రకటించుచున్నారు.

డచ్చిస్తీ మరు.

ఆంధ్రప్రదేశ్, ఏప్రిలు 28:—ఆంధ్రైలు అను డచ్చిస్తీమరు నేటిదినము కత్తెరసమాద్రహానము గనకి తిరిగి మొనిగినది. అందున్నవారందఱును సమద్రహాలో పడిపోయిరి. హేలండులో నాటకప్రదర్శనమున అతిప్రఖ్యాతులగు ఎమ్మిట్రీడ్ అను నామెయను ఆమెభర్తయను నూడ మునిగిపోయిరి.

ప్రపంచ సందేహస్థితి

తాత్కాలిక సంధి యేర్పడవ బడిన నురువాడే పునర్నిర్మాణ సమస్య పరిష్కారము జరగవలయు పరాజితుల గా నిండు కార్యము కంటే కష్టతరముగ నుండుననియు, అందులకు యెక్కువగా కావ్యదీక్షయూ, స్వార్థత్యాగమున అనగరములని మేము తెలిపి యుంటిమి. ప్రపంచము సంతులన వేధించుచున్న జర్మను శత్రుబలము అంతము నొందిన దనుటకు నూతన యుద్ధము తాత్కాలిక సంధి చేకూరి అయిన నూనము లై నది. ప్రపంచ చురుకులు పునర్నిర్మాణ సమస్యములనునూ, పూర్వవిషయ ప్రతిఘటనములనునూ, మిగుల సందిగ్ధస్థితి యందు చిక్కుకొనియున్నది. కొనునగరమున సమైక్యత్వము, అల్లరులు సంధిపొందినది. ఇట్టి జేతమునందలి యితరప్రజేతము లలో గూడ అల్లరులు కలవు. స్వయింతుడేపు రాజధానియగు నూడిదు నగరమున కార్మికశ్రమ ఫలితములగు అల్లరులు వివేకములుగ నున్నవి. హంగరీలోని సాంఘికవాదులవలన లయిన్నా నగరము అకాలితి సంతులనమున్నది. బోల్షివిస్టుల బొరినుండి తమ జేతమును సంరక్షించుటకు యమేనములు దైర్యముతో ప్రయత్నించు లాసంపు చున్నాడు. కొరియా జేతములు కూడ ప్రచలనము జూపుచున్నాడు. ప్రపంచ మందలి యితరభాగములలో కలెనే హిందూజేతమున గూడ అకాలితి యున్నది. ఈ సందర్భ సమయమున బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములను నిశ్చల స్థితియతో నున్నవి. బ్రిటిషు కార్మికులు ధీకత్తితో కర్మింపక పోయినయెడల ప్రపంచమంతయు అల్లకల్లులయగునని కొందరు నడుపుచున్నాడు. ఈ రెండు జేతములలో ప్రకృతికార్యముగ గానవచ్చు పూర్వార్థచార పర్యాయశ్రమి యిట్టి ఆచంచలత్వము నకు గారణము. సత్యము, యా జేతములయందలి స్వాతంత్ర్య శోభిత ప్రతిష్టాపనములకూడ యందులకు గారణమని చెప్పవచ్చును. బ్రిటిషు రాజ్యాంగ యంత్రము కాలానుగుణ్యముగ మార్పుకొని ఆశీశములనుబట్టియు, అభిప్రాయములబట్టియు పరిణామము నొందుచుండును. కాన, కార్య నిర్వాహక సభలలో నిశ్చయము రూపుమానుచున్నంతకాలము ఆంగ్లోకాక్ష్మములు యీ విధముగ కాలితి నుటకును వర్తనము నవలంబించుచుండుననుటకు సందియములేదు.

ఈ అకాలితిరాజ తీర్పును, ప్రస్తుతము సంఘము వివేకముగ పరిణామము నొందుచున్నది. ఇట్టి పరిణామదశయందు యిట్టిస్థితి సహజము. బోల్షివిజమును విషయతో సంకలితమైన పురజేతములలో యిట్టిస్థితిలకుల నై నవచ్చును మెరుగుచున్నది. కాని, మొత్తముమీద అట్టి విషయములకు మనము నగరమని లేదు. అది సంఘమందలి జీవితవిస్తూములు కాని అట్టి విస్తూములను బాగుగ గ్రహించి, తన్మూలమున విప్లవము సంధింపకుండగ యేర్పాటుల గావించి, నూత్రమాభివృద్ధి చేకూరునట్లు పునము వర్తింపజేయుట ఇందులకు సంఘ సభ్యులలో ఓర్పును, ఆత్మ నిగ్రహమును యేర్పడుటవలయును. ఇదివరకు సంఘ పునర్నిర్మాణముకై పర్యాయము విప్లవము లేకుండగ లభించలేదు. మన మెదుర్కొనవలసిన ఆర్థికయుగము అతి కష్టతమయైంది. ప్రజాస్వామ్యమునకు సంబంధించిన నూతనాశీయ లభిసమర్థిగగాని జేకూరకాలన. ఈ విషయకమగు పురోగృధి అతి త్వరలో లభించుటకై చేయు ప్రయత్నములు నష్టములకలములు. రుస్సాజేతముక విషయమును నిష్కర్షగతై పిసిది. సాంఘికశ్రమియొక్క స్వభావములను, దీనిని ఒక్కపరి లభ్యము గావించుకొనుటకు చేయు ప్రయత్నములు సంపూర్ణ అనాజకస్థితికి గారణ భూతములగునని యిందుములమున తెల్లమగుచున్నది. ప్రస్తుతమున్న ధనస్వాములకు తెక్కుకులైకొని సంఘమున నూతనవాదకర్మమునకై కృషియుగ నడపించవలెను. రాక్షసివాద్యు, రైలుమార్గముల విషయమున కారతకభవ్యమువా రులంబించుచున్న విధాన మిదియే! ఈవిధానము యందు సంబంధముగల ధనస్వాముల సమృద్ధి బడసింది. ప్రస్తుతమున్న కానన, కార్యనిర్వాహక సభలను గుర్తించి, మన అవకరములకు వానిని క్రమముగ సరిహద్దులను మార్పు నొందింపవలయును. ఈవిధముగ నైనను కష్టమును కలవరమును తప్పవు. కాని సంఘమందలి కష్టతైల్లరును యీ సమయమున నెక్కుడు ఆర్థికగ్రహమును జూపవలెనని తెలుపుచు, సంగ్రామములనలంబిస్తే భావకవర్తనమును గుర్తించి, తదనుగుణ్యముగ వర్తింపవలెనని గూడ మేము ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాము. మన ప్రతిష్టాపనముల యందలి విశ్వాసమును పోగొట్టు

బొంబాయి రాష్ట్రీయసభ

19-వ బొంబాయి రాష్ట్రీయ సభ జోసపుబాష్టిసాగారి యాజమాన్యమున 24-వ తేదీన సమావేశమయ్యెను. బాష్టిస్తా గారు తిలకుగా రింగ్లందున దోసరిండుచున్నవని విశేషముగ ప్రకటించిరి. "హోమురూటు అందుబడిలో నున్నది; హోమురూటునుగనుచు, ఈమునుచు; ఒక్కటి. అందఱును గలసి ఏకగ్రీవముగ నడుగుడు." స్వయంసిద్ధయ నూత్రమును గూర్చివారిట్లుచెప్పిరి: ఈనూత్రమును నిజముగ ననుభవము లోనికి తెరలయినవి విశేషములగు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సంధిసభయందత్వంత. ప్రాచుభ్యులగువారిలో నొకరు లిఖిత పూర్వకముగ "ఇంగ్లండు పార్లమెంటు దిగిన అనకాళమును జూచుకొని స్వయంసిద్ధయనూత్రమును హిందూజేతమున కన్వయింపజేయున" నీ లిఖిత గారికి ప్రాసీరిని బాష్టిస్తా గారు సభలో తెలిపిరి. సంస్కరణములనుగూర్చి చేసిన సవరణముల బట్టిచూడ ఆతివాదులకు మితవాదులకును అంతగా భేదము న్నట్లు కనుట కన్నించలేదు. నుంచి జేకాభిమానులగు జేకాభిమానులై కృత్యభావముగలిగి యుండు టావర్తకమని ఆతడు హెచ్చరించెను. గవర్నమెంటువారు స్థితిగతుల మామూలు స్థితికి దెచ్చునిమిత్తము మామూలుసమయంబున రౌంటు కాన సములను గూర్చి ఆంగ్లోక నాపిజేయుడని ఆతడు కోరెను. హిందూజేతమున బోల్షివిజము ఉన్నదని తలచుటకు ఆధార మేమియులేదు. అల్లరులు, హత్తులు, దోపిల్లకు అందఱితనీ విచారించుచు వీటివలన సంస్కరణములకు నాటమిటకు హిందూజేకాభివృద్ధి ప్రతిపాదించడము ప్రయత్నింతురని ఆతడు చాలవిచారించెను దీనినండి గ్రహించదు సారాంశము స్పష్టము. సంస్కరణముల నాలసింతుట కది ప్రమాదకరముగ నుండును. సంస్కరణములను గూర్చిచెప్పచు నకడిల్లనియెను: ద్వయాధికార నూత్రము మంచి? కాదనునదంతి విశేషముగ వినుచున్నాము. మూలమే గారి ద్వయాధికార నూత్రము నెట్లయిన సంగీకరింపవలయును. పిచ్చుట నతడిట్లు నూడించెను. పజేండ్లలో ప్రతిరాష్ట్రీయమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమియ్యబడును. అది ఆమెరికాయూనియను నందలి రాష్ట్రీయల స్వాతంత్ర్యమును బోలి యుండును. హిందూజేత సంబంధమును ప్రజాభిమానమును పునాదులై బాగుగ నెలకొల్పవలయు తరుణము నచ్చేసిది బ్రిటిషు గ్రహించుకొనుము, స్వాతంత్ర్యము నిమిత్తముకూ రాకంధమైన యుద్ధ మది చేకూరువరకంత మొందదు అంతయును ఇంగ్లండు గ్రహించుచుగా క యనియు నతడు చెప్పెను.

విశాఖపట్టణము:—నీటియబ్బంది హనుమంతవాకదరిని యున్న చెరువులోని నీళ్లు నెలరోజులుక్రిందటనే సరిపోయినవి. అప్పటికిండి చాలవరకు కొలాయిలు యూనివిశిష్టవారు కట్టివేయించివారు. ఇప్పుడు చుంచినీళ్లుకు ప్రజల తనూద్రీవాయనలవిగాయి. అన్నీకేములు కొలాయిలవద్ద యెప్పుడువిప్పితే అప్పుడు నీళ్లు తెచ్చుచుంటుంది శ్రీ పురుషులు కన్నులు విప్పించి కవివెట్టుకునియున్నది సార్థకము లేకుండ నున్నది. వీరు పనుపాట్లు దైవమునకు తెలుపును. ఇదివరలో మూనివిశిష్టవారు చాలావరకు పట్టణములోని నూరులు కూడ కప్పించివేసారు. వారుకొనుటకయిన నీళ్లు దొరకకుండ వున్నవి. పన్నులునుకూ కలిపియుగా వనూయేస్తూవున్నారు. నీటిసప్లయ చేయవచ్చును పన్నులు వనూయేస్తూకు న్నాయమై వుండలేదు. కొలాయి చెరువు యదివరలో మర మ్మత్తు చేయించివుంటే యిప్పుడు యీ యిబ్బంది రాకపోక. ఇప్పుడయివా మేలకొని నీటి యిబ్బందిలేకుండ తగిన సాధన మాలొచించెద రని నమ్ముతాను. —బెం. కొదండరావు.

నిషేధించబడిన పుస్తకము

సిల్వా, ఏప్రిల్ 28:— ఇండియా గజెటునందు యిట్లు ప్రకటించబడింది. సెంట్రల్ యిస్లామిక్స్ సంఘము వారివలన ప్రచురము చేయబడినట్టి ముస్లిం హుస్సేను సాహేబుగారి వలన ప్రచురమైన మహమ్మదీయ సామ్రాజ్య (ఐర్)భాషిక అను శీర్షిక కల పుస్తకమును యిండియాలో నుపయోగించుటకు నిషేధించబడినది. టుక్, వానిములముననే ప్రభుత్వము వారు వర్తింపజేసిరి. వానికి భిన్నముగ చరింపరాదు. సంఘసభ్యులు ఓర్పుచుచుండునను పుస్తకమువారుచూడ ప్రజలలో పరివ్యాప్తమైన సదభిప్రాయమునెడల సాధభూతి తోగర్హించవలెను. ఈ విషయమున ఇదపక్షములకును బాధ్యత కలదు. "మైక్లు ఆఫ్ ఇండియా" పత్రిక.

ప్రజాభిప్రాయములు

I కొన్ని సందేహములు.

ఆంధ్రప్రతికాశనసాదకునకు: ఆయ్యా, (1) ఆంధ్రము మానగజాతికై సమర్పించిన నిధాన మేది? (2) లీలాకుమరి కృష్ణకర్ణాచ్యుతమున బ్రహ్మ సంహితను ఈ ప్రశ్నకు తరములకుగా గ్రహింపవచ్చునా? (3) ఆమరావతిస్తూకనం దున్న యసామాన్య శిల్పనైపుణ్య నిరాజితమగు బుద్ధజేవుని భాగ్యమూర్తి ఆంధ్రుల మానసమూర్తియా?

ఆంధ్రాభిమానులగు వారు ఎవ్వరైనను ఈవైది శేర్మింగుడైన ప్రశ్నలకులను చర్చించి తమతమ యభిప్రాయములను ఈ పత్రికయందే ప్రకటించెదరుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఒక యాంగ్లము.

II

అఖిలభారతవర్ష బాలభట్ పాథ్యాముల సభ.

ఆంధ్రప్రతికాశనసాదకునకు: ఆయ్యా, రాబోవు మేనెల 6-వ తేదీ మొదలుకొని 18-వ తేదీ వరకు "పూవా"నగరము దగ్గరవచ్చు "లొన్వాల" అను చర్మక ప్రదేశమందు ఈ సభ జరుగు నని ఇదివరకు అందరికిని తెలిసియుండున్నది గదా. ఈ సభ లన్ని విధములు చేతను మిక్కిలి జయప్రదముగ జరుగు చిన్నాములు కన్పట్టుచున్నవి. ప్రతిదినమునకు ఉదయమున ప్రాసాదుల కోడి రాయమూర్తి నామముగారి శిష్యులగు హరికృష్ణ శెట్టిగారు శరీరవ్యాయమును నేర్పెనరు. దానికి పిమ్మట భటవిద్యా బోధకము, ఉపన్యాసములు సభలు, ఉండును. మధ్యాహ్నము మూడు గంటలకాలము విక్రాంతి తీసికొనుటకును, పరస్పర పరిచయమునకును వినువలసినది. పిమ్మట అఖిలభారత బాల భట్ పాథ్యాముల సభ జరుగును. సాయంత్రము ఆటలు, యాత్రలు, విందులు జరుగును. రైలుభగ్గులు గాక అక్కడ రిండిఖప్పులు మొదలగుచు 12 రూపాయలకంటె తక్కువము పనులైదురూపాయల కంటె ఎక్కువయు కాకుండ నుండును. బాలభటునకు నర్తకమైన యక్షులలో అభయము నలుగురు బాలభటులై కలిసి ప్రయాణమున జేయునెడల, రైలువారి నెం 58 (X) నిబంధన ప్రకారము సగములేటునకే రానపోను టిక్కెట్లు లిచ్చెనరు. అయితే బాలభట్ పాథ్యా యుని నద్దనుండి ఉత్తరముండిన గాని అట్టి రిగ్గింపు ధరలకు టిక్కెట్టుల నిచ్చును. ప్రధాన సేనానాయకులకు నెం 58 XIII నిబంధన ప్రకారము తగ్గింపు ధరలకు టిక్కెట్టుల నిచ్చెనరు.

బెజవాడకుండి బతులుజేరువారు మేనెల 4-వ తేదీ ఉదయము 6 గంటలకు బతులుజేరు నైజాము రైలుమీద వెళ్లెదరు. అందఱును వచ్చెద రని ప్రార్థించుచున్నాడను.

అయ్యుంకి మొకటరమయ్య.

1917వ సం॥ ప్ర హిందూజేతరక్షణ (కలప కొనుగోలు నిబంధము రద్దుచేయుట నని ఇండియా గజెటునందు ప్రకటించబడినది.

తల్లిని ప్రతిదినమును పూజింపుడు !!! "భారతమాత చిత్ర పటము"

ఈపటమునందు, లక్ష్మీ, సరస్వతి, వర్ధ, రూపమలాలకటి యై భారతమాతయొక్క స్వరూపమున ముద్రపట్టు ప్రాయమైనది. జననియొక్క నాలుగుమా ప్రములును, ఆహార, త్రాగుబాట, ధర్మములకు ప్రపంచమున కొనుగోలు, హిందవజాతీయ శతాకమును బూనియున్నవి. పటము 15+20 అంగుళముల నైజా లాంగుళములతో, మంచి కాగితముమీద ముద్రించబడినది. ఢిల్లీలో సమావేశమైన గడచిన జాతీయమహాసభయందు 4 వేల ప్రతు లమ్మొత్తెనవి. ఇక 2 వేల ప్రతులునుకూ గలవు. వీటిని ఏకమొత్తముగాగాని, తడవకు 100 ప్రతులకు తక్కువలేకుండాగాని కొని, గ్రామముల నెంబ నమ్మకొనువారికి, నులభమైనట్టియు, పరిశ్రమజ్ఞులైన, మంచియోగ్యమైన వ్యాపారము, అట్టివారికి బహుస్వల్ప ధర కియ్యబడును. ఇట్లరవెల ప్రతి 1కి 3 ఆణాలు. పోస్టుభాగ్యుకొనువారి భరించవలెను. కాంపీల్ కాపీలు ఉచితముగా బండువెపు. తక్షణమే కొని చిరునామాకు వ్రాసి తెప్పించుకోవలెను. (1595) మొగళి మొకయ్య, మదిరీకట్టము.

బ్రాహ్మణేతర ప్రాతినిధ్యము.

డాక్టరు నాయురుగారి యుపన్యాసము.

నిష్ఠాని సాయుజ్యము 'జన్మము' కార్యములను బ్రాహ్మణేతర ప్రాతినిధ్యమునకు సామర్థ్యము కల వారందఱు సమావేశమైరి. ఇంగ్లాండునకు రావలయును బాపూటను రాజ్యపు ఎన్నికలను గురించి పని జరుపుటకు కలయుసాధనముల వరయుటకు యోచించబడినది. ఈ సభకు త్యాగరాయ శాస్త్రిగారు ప్రధానతన వహించిరి.

అధ్యక్షులు.

సభాధ్యక్షులను తెలియజేసిరి. ఉత్తరపడమర హిందూ స్థానములందు తీవ్రముగా అల్లరులు గల్గినను చన్న నగరము మాత్రము శాంతముగ నుండెననిరి. వీరికంటితన కారణము జన్మము ప్రాబల్యము ఆంధ్ర ప్రకాశిక ప్రతికూలము చేసిన మహాపాపకారమున. ఈ ప్రతికూలము ఆ దేశమున టమన భర్త మనది. ఇంతవరకు ఉద్యమవ్యాపకము చేయలేదనియు ఇంటిటనుండి నయిన జేషులను నదిరి. ఈవరకై పట్టు దలయు ఓపికయు కల మహావలు గావలసియున్నారు. ఈవిషయమై మన బ్రాహ్మణేతర సోదరులు బ్రాహ్మణుల పద్ధతుల నవలంబించవలసివచ్చెను. ఈ కార్యము ఫలింపటకు మనము దరము ఒకసంఘము నేర్పరచి ఆదు అందఱును తమను సమావేశమై ఈవిషయమై చర్చించి ఒండుటల యభిప్రాయములను గ్రహించవలసివచ్చెను.

డాక్టరు నాయురుగారు

తాము ఒకవారములో ఇంగ్లాండునకు పోవలయునని త్యాగరాయశాస్త్రిగారు నూచించినసంఘములో చేరి పనిచేయు అద్యక్షులు తనవంతునో లేదో యని భీతియందుకొనెను. తమ యుద్యమవ్యాపకమునకై హిందూజాతమున తోడ్పడ జాలకున్నను తాము ఇంగ్లాండు ప్రవేశించిన పిదప శక్తివంచన లేక ఆచట వలయు సాయము జేసెద ననిరి. గత సంవత్సరముకంటె ఈ సంవత్సరము ఇంగ్లాండులో ఎక్కువ ఉద్యమవ్యాపకమునకై చాల పనిచేయువలసి యున్నదనిరి. ఇంగ్లాండులో ఈ ఉద్యమవ్యాపకమునకై పనిచేయుటకు నిరుడు ఇండియాలో రెండు తెగలవారుండిరి: హోమరులు తెగవారును, బ్రాహ్మణేతరవారును. మాంపేగు సంగ్రహణధానము ప్రవేశపెట్టబడి ఒక సంవత్సరమైతి. అప్పటినుండి ఇంకొకతెగ బయలిడినది. దానినే మాంపేగు పక్షపు మితవాదుల ననెదను.

మాంపేగుపక్షపు మితవాదుల

కును, హిందూజాతమున కొన్ని నిజముగు మితవాదుల కును విభేదము కలదనిరి. మదరాసుగర్నూరు గారు వక్తను నిజమైన మితవాదలనిరి తెలిపిరి. తత్కారణముననే మాంపేగు పక్షపు మితవాదులని గూ నిజముగు మితవాదులనియు వాడితి ననిరి. తాము ఇంగ్లాండులో నున్నపుడు మాంపేగుపక్షపు మితవాదులు బయలుదేరిరి లండను ప్రెస్సుపత్రికలో ఉపసంహద కీ యమున ప్రకటించబడినదనిరి. ఈ మితవాదులు మధ్యపక్షమునా రనియు, హోమరుల రులును, అతివాదులును రాజకీయములందు కుడిపక్షమునా రని యు, బ్రాహ్మణేతరులు ఎడమపక్షమునా రనిరి. అప్పటినుండి ఈ తెగ యభివృద్ధికొరకు ఎన్ని ప్రయత్నములు జరిగినను అది అభివృద్ధి జెందెనని నాడుటకు వీలులేదనిరి. కాని ఒకతెగ యనుటకంటె రాజకీయవాదుల సమూహముట బాగుండు ననిరి. ఒక తెగ యనగానే పదిమంది చేరుటయే ముఖ్యమైనది గాదు. చాకి అనుచరులు కూడ నుండవలయు ననిరి. జేషున మాంపేగు పక్షపు మితవాదుల అనుచరులు ఎందరు గలరని చూచిరి. కాని ఇట్టి అనుచరు లేమింజేసి నిజముగ ఇది ఒక పక్షముని పిలుచుటకు వీలులేదనిరి. కాబట్టి మాంపేగుపక్షపు మితవాదులను మధ్య పక్షపునా రనుటకు వీలులేదు. వారిని మాంపేగు పక్షపు మితవాదులని పిలువవలయును. వీరు తాత్కాలికముగ "క్రాస్ బెండి" లను ఆక్రమించుకొని "ప్రెజెంటే బెండి" లమై కన్ను జేసిరి. మాంపేగు సెన్సువర్ష సంస్కరణమును అచటలోనికి వచ్చినపుడు కుంత్రికపపు లను వహించుటకు కొంతమంది సిద్ధముగ నుండవలయును. ఈ మాంపేగుపక్షపు మితవాదు లీ పదవులకు స్వీకరించెద రేమో యని భయమగుచున్నదనిరి. మాంపేగుగారి ప్రాపు వీరిట్లన్నను, మంత్రుల పదములు వీరికి లభించుటకు అనకాళ మున్నను వీరు మాంపేగుపక్షపు మితవాదులు. తమ ప్రాతినిధ్యమును అతివాదులనుండి చీలిపోజాలకున్నా

రు. వీరు అతివాదులమీద తమదృష్టిని నిర్మిరి. ఏలన:- మాంపేగుగారిచే ఏర్పరుపబడిన నియోజకవిధానమున తమకు అతివాదుల సహాయములేని జేకాననభలము ప్రవేశము కలుగ జాలదనియు తమ కుంత్రికపపులను నిలబెట్టుకొనలేరుకు భయము వీరివలయున బాధించుచున్నది. అందుచే వీరు అతివాదుల ప్రాప్తిని మారుచున్నాడు. సంస్కరణమున రౌలటుకాన నము ప్రవేశపెట్టబడినపుడు అతివాదులతోపాటు మితవాదులు గూడ విముఖులై జూపిరి. అది క్రియాశూన్యమును దాల్చు నవసరము వచ్చుచున్నది వీరు సాల్వేజింగ్ ఫంక్షన్ పిలువనిరి. వీరు తమ అసమ్మతిని ఇండియా సార్వభౌమిక గూడ తెలిపిరి. రౌలటుకానమును గూర్చి అట్టి ఆక్షేపణలను మితవాదుల నుండి ఏమున్ను తమవచ్చేదందని ఫిషరుగారు కామన్సుస్థలో తెలిపిరి ఇంగ్లాండుకు సంధిచింతనకు ఈ మితవాదులు ప్రభుత్వపు పక్షమునను మేము నడిచి ఇంగ్లాండున కేగెదము. ప్రాముఖ్య ఇతికారణమై యుండనోవు లేదా వీరియక్షేపణ సకాలములో పరిపరిచి నుండక పోవచ్చును. రెండవ విషయ మయి సకాలములో దానిని గురించి తెలిసికొన గల్గుదురు. మాంపేగు పక్షపు మితవాదుల స్థితిని నిర్ణయించవలసియున్నది. రాజకీయములందు సెన్సేటివ్ ప్రతిపక్షులను తెలిసికొన టవలయును. ఇంగ్లాండులో మన ఉద్యమమును వ్యాపకము చేయుటకు పూర్వము హోమరులను, మితవాదులను తంత వరకు పనిచేసికొని వీక్షితియుచున్నాము. తెలిసికొనవలసి యున్నది. ఈజేషును మాంపేగుపక్షపు మితవాదులకు అనుచరులులేదు. (వలకుబడి లేదు.)

స్థితి గతులు.

ఎట్టిమాములు లేకుండగ మాంపేగు చెల్వకుపర్ష సంస్కరణవిధానము అనుబంధమున వచ్చు నగరములో 100 సంఘముతోనిండిన శాసనసభ యొకటి ఉండును. ప్రజానియు క్షత్రయులలో బహుళసంఖ్యాకులు చచ్చు రాజధాని యందు హోమరులలే యుండురు. మాంపేగుపక్షపు మితవాదు లతి స్వల్పముగ నుండురు ఈ ఇద్దరి యి ను కొలది చుండి బ్రాహ్మణేతరులు ఉండురు. మాంపేగు-మితవాదులు, బ్రాహ్మణేతరులు కలసి అతివాదుల కంటె తక్కువగనే యుండురు. మాంపేగు చెన్సువర్ష విధానము ప్రకారము గవర్నరుగారు ఒక మాంపేగుపక్షపు మితవాదిని మంత్రి నియమించిన అట్టిమంత్రికి పలుకుబడియే యుండజాలదు. ప్రభుత్వము నడచుటయే కష్టముగ నుండును. శాసనసభ్యులకు ఆ మంత్రిని సంక్షిప్తీకరముగ లేనివో అందఱును కలసి తమ యసమ్మతిని తెలుపవచ్చును. లేదా ప్రజామండలిని నియమించుట వీనికి పంపుట మనివేయవచ్చును. అతివాదు లిప్పుడు అనకాళములను వీలెంతవరకు వినియోగించుకొనెదరని వక్త నుడిచిరి. అట్టియెడల ఆయంత్రి తన ఉద్యోగమును నిర్వహించుట కష్టతరముగ నుండును గవర్నరే గవరక పరిపాలనమును చక్కచెట్టివో బహుళసంఖ్యాకుల పక్షమున పనిచేయు వారిని నియమించినవచ్చును. అనగా కుంత్రికపపు అతివాదులకు అప్పు గించవలసినవచ్చును. హిందూజాతమును గురించి చూచిన మాంపేగువిధానము అచటలోనికి వచ్చిన అధికార వంతయు అతివాదులగు హోమరులకు వాస్తవక మగును. ఒక విషయమున మాత్రము వారు అతివాదుల నన్ని ఇష్టము. వారు నిష్కలములు. యథార్థ వాదులు. మాంపేగువిధానము ప్రకారము అధికారులు అతివాదుల హస్తవతులను పరిపాలన ముగియు వారి యిష్టము చొప్పున జరుగును. అతివాదులు చెప్పినట్టి ప్రభుత్వమునకు నడచుకొనవలసి వచ్చును. ఈ సంగతిని స్పష్టముగ బ్రెజిటు క్రజలకు నిజేంద్రుల కలయును.

ప్రస్తుతపు అల్లరులు.

ఆంగ్లేయులు తమవ్యాపకమున కొరతయియు సంస్కరణములను సోయచున్నారని తలంచుచిరి. ఈ రాజకీయపు పక్షములవారికి ఎక్కువ పలుకుబడి లేదని ఆంగ్లేయు పోరుకు గ్రహించలేదు. ఈ సంగతులకు పూర్తిగ ఆంగ్లేయులకు తెలియజేసిన గాని ఆంగ్లేయులు ఈ శాసనముల యథార్థమును తెలిసికొన జాలరు. ఇంకొక విషయము ఈ అల్లరులను గూర్చి జెప్పవలసియున్నది. తొలుదొల్లు ఈ అల్లరులన్నియు సంస్కరణములకు సుబంధించి పని బ్రెజిటు పత్రికలు వ్రాసినవి. వీరికి సుపూర్ణ మగు సమాచారము తెలియకుండుట జేసి ఇట్లు వ్రాసిరి. గ్రేటుబ్రిటను వాగ్దానముజేసిన సంస్కరణములను ప్రసాదించ లేదను కారణముచే ఈ అల్లరులు కల్లెని వ్రాసికొనినవి. ఈ

అల్లరులకు కారణముగిగాను. వీరికితర కారణములు గలవు. ఈ కారణములను వారికి తెలుపవలెను. కొంతమంది ఇండియా దొరతనమును బాధించుకొనవలయునని కోరిరి. జేషును విప్లవము లేకుండగజేసి పరిపాలన మొనర్చు అధికారులను బ్రెజిటుపరిపాలకులకు ఈయనుని నంగ వాస్తవిక ఆరాచకముగలదు. పంజాబులోగూడ అరాచకము గలదు. దొరతనమువారు వీరిని అడంచ దలచిరికాని విప్లులేరి. కొంతవరకు హిందూజాతపు రక్షక శాసనము పరిచేసినది. ఈ శాసనము కొలదికాలములో కలహము బట్టును. గాన ఇంకొక శాసనము అవసరమైయున్నది. వీనికై ఈ శాసనమునే రౌలటుకానమును పేర మరల ప్రవేశపెట్టిరి. ఇది చలదని మితవాదులు అతివాదులు వారిన్నే పిలుచు ఆక్షేపించుచిరి. దొరతనమువారు అసమ్మతిని అధికారులకు ప్రజలువలదన్న బాధ్యతను ప్రజలు వహించలేదని వ్యక్తమగును. ప్రభుత్వము వారే గంగ భూమియులను అధికారులనుంచిన అరాచకములను అణచుటకు బాధులు శాసనము లవసరమందురు. ప్రభుత్వ పక్ష మవలంబించి మితవాదులు ఇచ్చు ఈ అధికారులకు ఖండించుచున్నాడు. ఇటువలయును వీరు ఇంకను ప్రభుత్వ పక్షమున లుండుటకు లభించు లో నటించుచున్నాడు. అరాచకపు నేరములను ఆరాగ్రోహము ప్రభుత్వమువారి కధికారము కలదన్న వారు బాధ్యతాయుత అధికారులను అర్హులుగాను, కాబట్టి అట్టివారికి గాని ఆ భూమి కలవారికి గాని ఎట్టి సాధికార మిరుగూడదు. అతివాదులతోపాటు మితవాదులు గూడ అర్హులే. ఈ విషయమును గూడ బ్రెజిటు పోరులకు నచ్చ జెప్పవలయును. ఈ అల్లరులు ప్రారంభించినప్పటినుండి బ్రెజిటు పత్రికల వ్యాఖ్యల నుండి వారు వాస్తవమును గ్రహించగల్గిరి. ఇట్టియెడల ప్రజలకు అధికారము నిచ్చుట పాపకరము. ఈ అసాయమును లేకుండగ జేసికొనుటకు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును ప్రసాదించ వలయును.

బోల్ విజయు.

హోమరులు ఆంగ్లేషము బయలుదేరి నపుడును 19 సంవత్సరముల జన్మించిన బడినపుడును ప్రభుత్వము ఆక్షేపించినది సి డెక హోమరు ప్రభువుగాడు. ఈ విజ్ఞప్తిలో సంతకముచేసిన శ్రీవాసశాస్త్రిగారు తమ యభిప్రాయములను మార్చుకొనిరి. ఇప్పుడు ఎవరు జెప్పినది నిజము? సి డెక హోమరు ప్రభువుగాడు ఆక్షేపించుట సరిగానే యున్నది. సకాలములో ఇండియాలో కలగు అపాయమును సి డెక హోమరు గుర్తించిరి. ఈ సందర్భమున సి డెక హోమరు వక్త కిట్లు వ్రాసి ర్నని తెలిపిరి: "ఇప్పుడు రషియాలో కొంతమంది అతివాదులు అధికారులను తమహస్తకము జేసికొన్నందువలన సంభవించిన ఉపద్రవమును మీరు గుర్తించుచునే యున్నాడు. వీనింబట్టి ఇండియా జాగ్రత్త, నుండవచ్చును, అధికారులు కొంతమంది అతివాదుల హస్తకముననో బోల్ విజయు తటస్థించుట వోద్యము. శాస్త్రురమ్యతమగు ఆంగ్లేషము నల్పబడినకు బ్రాహ్మణ హోమరులులకు అధికార మిచ్చిన జేషును బోలిషివిజము తప్పక వచ్చును.

ముగింపు.

ఇట్టి అధికారులను బ్రాహ్మణులకు పోకుండగజేయవలయును. లేదా అల్లు పోకుండగవోధమునైన జూపవలయును. శాస్త్రురమ్యతమగు ఆంగ్లేష నమును సల్పి ఈ కొలదినుండి హస్తకము గాకుండగజేయవలయును. ఇప్పుడు కృషి నల్పబడినందును చెడిపోయెను. ఇప్పుడు మనము క్రమమును ఏర్పాటు గావించి సక్రమంగాజేయు జేయమని పిచ్చును చింతించవలసినవచ్చును.

సభ.

ఈ కార్యమును సాధించుటకు ఈసేగలు గలవారితో ఒక సభ ఏర్పరచబడినది. డి. బి. త్యాగరాయ శాస్త్రి డి. బి. రామానాయణి గారు, మున్నగువారు.

అధ్యక్షునకు వందకడులతో సభ ముగిసినది.

బోల్ విక్రమల అవజయము.

లండను, ఏప్రిలు 28:- సమస్తవైదికులు ఉత్తరమూ ప్రాంతమున రెండు వందల మైళ్ళవరకు బెల్జి బోల్ విక్రమలతో పోరాడి, వారి నొడవించిరి యొక తంత్రివార్తలవలన తెలియమన్నది.

విదేశ తంత్రీ వార్తలు

(తైలం దినపత్రిక)

ఇంగ్లండు

హిందూదేశ స్థితి

ఆంగ్ల పత్రికాభిప్రాయములు

తైమ్యుస్ పత్రిక యభిప్రాయము.

లండను, ఏప్రిల్ 19:— తైమ్యుస్ పత్రిక, యండియా కార్యాలయమువారు హిందూదేశ మందు అల్లర్లను గూర్చి సమాచారములను వెలుపుటలో అత్యంత తీవ్రముగా పని చేయుటను ప్రకటించుచున్నది. మాంటాగు గారి సంస్కరణ ప్రకారము యీ అల్లర్లకన్నిటికి కారణములను నూచనను గురించి, ఈ అల్లర్లు చాలా కాలమునాటి వనియు వాటికి మాంటాగు గారి కంటే ముందు బాధ్యులు గారనియు నది వ్రాయుచున్నది. "మాంటాగు-మొన్టాగ్లూ గారల నిరేకతలో చాలవరకు నిజమై యున్నది, సామర్థ్య నూచనక మైట్టియు సంకేతములు గలవు. అయినను స్వప్నములను ప్రమాదకరమును అగు అవివేకాంశములు చాల విశేషముగ నున్నవి. హిందూదేశమునకు ఆత్యంతమగు శత్రువులను గూర్చి నిమిత్తము అలోచనపూర్వకముగ ప్రజల శ్రద్ధతనను పెడగొట్టు భాగములనున్నవి చెప్పదు ఉదాహరణముగా కొంతభాగము నది ప్రచురించెను. సుప్రసిద్ధ భారతచారిత్రిక కామ్రూజ్, విస్సెంటి స్మిత్తుగారు ఇటీవల చెప్పినదానితో సాభాగము నది సరిపోవుచున్నది. ఆఫ్రికా దేశస్థులను గూర్చి లేవనెసారాంశములను మాంటాగు గారు హిందూదేశము పట్ల నుపయోగించి దలంపరాదని యెవరైన మాంటాగు గారికి హితవు చెప్పిన బాగుండునని దాని యభిప్రాయము. హిందూ దేశమునకు చాల విరళములగు సంస్కరణములు అవశ్యకమనచు అది యట్లు వ్రాయుచున్నది. ప్రజల తిరుగుబాటువలన సంస్కరణముల చట్టము కొంతవరకు అలగ్యము చేయబడినను మాంటాగుగారిని ఇట్టిదీర్చి ననకతవరకు దాని నిక విప్రుతముచేసిగాని కానించుటవలన ఈ అల్లర్లు అణగనుననితలంపుట పెరి. వెంటనే తగిన కానముల నుపయోగించి దాని నడచి కాంతి నెలకొల్పవలయును. మొన్టాగ్లూ ప్రభువుగా రట్లనే చేయుచున్నట్లున్నది. హిందూదేశమందలి విప్లవకారుల ననుయాయును చూచి బ్రిటిషుపరిపాలనను హిందూదేశమున సాగ నీయకుండవలె నను నదేశముతో రాలేటు కానములను గూర్చి ఉన్నదియులేనియు కల్పించి భయంకరాలలోచనము వ్యాపింపజేయుచున్నది. ఈకుట్రదారుల సంబంధములు హిందూ దేశమున కావల విశేషదురము వ్యాపించియున్నవి. రహస్యముగా నీ కుట్ర నడపుచున్న వారు ముఖ్యము ఇటీవల నేయు ద్భవించిన దయ్యర మ్య బోల్షెవిస్టు నాయకులతో కొంత సంబంధమును కలిగియున్నారనట నిర్ధారము. మితవాదులలో నేకులు వెక్కువంది అనుచరులు గలవారు ఈ తిరుగుబాటును విశేషముగా భండించుచున్నారు. హిందూదేశసంస్థానాధిపతులను స్వల్పరాష్ట్రాధిపతులను తమ శక్తి వంచనలేక ఈ తిరుగుబాటును గర్హించుచున్నారనట విషయం సంజేహము లేదు. భారతీయవిద్యాధికులలో చాల ఎక్కువమంది బ్రిటిషుపరిపాలనను వ్యూరము పూర్వకముగా బలపరచుచున్నారు. మనము దృఢనిశ్చయము బలాధిక్యము జూపునంతకాలమును ఎట్టి ఎడరాష్ట్రమునకొంపమనగట్టిగా నిశ్చయించుకొని యుండునంత కాలము మనకును ప్రతిపాలనకంటె అనుకూలరే చాల అధికముగా నుండును. హిందూదేశమందలి తేజ్జీనెంటు గవర్నరులలో కెల్సీ బలవత్తరు డగ్లస్ మేకే ఓడ్యయరుగాని ఆ పదవియంజే మరికొంత కాల ముంచవలెను. దృఢవత్తర మగు అతని కరిపాలన శక్తిసామర్థ్యములవలననే పంజాబు రాష్ట్రము ఈ మహామధ్యమయమున నెట్టి అల్లరయు లేక నెమ్మదిగా నుంచబడినది.

రాజకీయపుమార్పులు-హెచ్పరిక.

లండను, ఏప్రిల్ 17:— హిందూదేశస్థితి గూర్చి డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక విమర్శించు ఇట్లు వ్రాసెను:— హిందూదేశమున స్థితి బాగుగ గోచరించుచున్నది. మనము పరిపాలకకాలిగా నుండ గోరెనో మనము బాధ్యతకే మనలక్ష్యమునంతటి నీయక వాస్తవస్థితులను గమనించి విశేషసంస్కరణములవలన మన అధికారబలమునే మెప్పు దెప్పుకొనకుండు చూచుకొనలెను. ఇట్టి సంస్కరణములవలననే ప్రస్తుతపు చిక్కులు గలుగుచున్నవి.

నిర్ధారితచర్య అవసరము

లండను, ఏప్రిల్ 20:— హిందూదేశస్థితిగూర్చి ఆంధ్ర పత్రిక యట్లు వ్రాసినది.— ప్రజాసామ్యమును కాంతిని మరల నేర్పరచుటయే ప్రథమకర్తవ్యము. ఈ సందర్భమున అధిమము కాంతిపునస్థాపిత మగువరకైనను 40 మైకల్ ఓడ్యయరుగారి నాన్వోగమున నుంచవలెను. కాని ప్రభుత్వము వారు పట్టుపట్టి మొండిగా నున్నచో స్థితులు మరింత తీవ్రమగును. మాంటాగు మొన్టాగ్లూ సంస్కరణవిధానము ననుబట్టి బెట్టుచియ్యవలెన చాల అలగ్యము జరిగినది. మన బాధానములను చెల్లించుటయందు మనము చేయుచున్న అలగ్యమే విద్రోహ కారకులకు నూతనబలముగ నున్నది. హిందూదేశస్థితి పరిపాలనాప్రధానమునకు మార్గము నేర్పరచుటయందు మన విధిచండి మనము ఏమాత్రమును చలించుగూడదు. హిందూదేశ ప్రభుత్వము భారతీయుల జేమలాభములకుగాను హిందూదేశ స్థితిపరిపాలనకొక విధమునబడి ననియు అపరిపాలనము క్రమాభివృద్ధితో భారతీయుల హక్కుల మొనర్పబడెననియు మన వాగ్దానవాక్యములను మరల నెక్కిచెప్పిననే ఈ సమస్య నెదుర్కొనగలుగుదుము. మాంటాగు-మొన్టాగ్లూ సంస్కరణవిధానమున చిన్న చిన్న చివరములందు సువరణ లేమి యవసరమున్నది ఇకనుండు ప్రాదేశికములందు బ్రిటిషు రాజచర్యతో అతినిశ్చయముగా నుండగలదు. ఇందు మనవిశ్వాసమును దృఢముగా పట్టుట అవసరము.

ఎన్.ఎ.టి. దిగుమతులు.

లండను, ఏప్రిల్ 20:— ఏప్రిలు 25-వ తేదీ నుండి నిర్బంధములేమియు లేక నె, యుద్ధసరఫరము ఉత్తర తిరుప్రదేశమున, స్విజర్లండులకు బంపవచ్చునని వాణిజ్యసంఘమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

ప్రతి వ్యాపారము

లండను, ఏప్రిల్ 22:— టట్టర్లు కంపెనీవారు ప్రతివ్యాపార విషయము మానకరవలెననం దిట్లు చెప్పబడినది:— ఆరుమాసములక్రిందటికంటె ఇప్పటి మార్కెటు చాల అనుకూలముగా నున్నది. విదేశములందున్న వ్యాపారస్థులందఱును తమ ప్రతిసరకును విక్రయించివేయుచున్నారు. రాబోవు మాసములలో హిందూదేశము బట్టలను విశేషముగా తీసికొనువిషయమున కొంతసందేహము కలదు. వైశాఖము మన సంజేహమేమియులేదు. జరిగిన 2, 3 వారములందునలె ముందు గూడ వ్యాపారము జరుగుచో ధరలు చాల ఎక్కువగునని తలంపవలసియున్నది.

నైనిక శాసనప్రకారము విధించిన శిక్ష క్రమము.

లాహోరు, ఏప్రిల్ 24:— కంబాలు గర్భ మెంటు వారివలన ప్రకటింపబడిన సమాచారము:— ఎల్లరకు విశేషము చేయు నిమిత్తము ఈ క్రింద నడచారించిన ప్రకారము అల్లర్ల జరిగించిన వారిలో పట్టుబడిన వారికి తగు శిక్షలను విధించిరి. ఈ అల్లర్లవలన విధించిన శిక్ష లన్నియు నైనిక శాసన క్రమముగా నున్నవి. నైనిక శాసనవిధముగా 28 వంద అల్లర్లను చుండుటవలన అరెస్టు చేయబడిరి. అందులోని యిద్దరు ఆందోళనాకారులు పునర్విచారణ కొరకు శిక్ష విధింపబడకుండ నాపబడిరి. 5 గురిని వదలి పెట్టిరి. ఒకనికి పిచ్చి పట్టుటవలన పిచ్చి అనుపత్రిక పంపిరి. తేమలలో 12 గురిని కొరదాలతో కొట్టుటకు నాజ్ఞయిచ్చిరి. ఇద్దరికి కారాగృహశిక్ష విధించిరి. ఒకనికి జాల్మానాయు ఖయదును గూడ విధించిరి. 8 మందికి జాల్మానా విధించిరి. కొరదా పెట్టు శిక్ష విధింపబడిన వారలలో నొకడు తప్ప మిగిలినవారందఱు సాఫలు అధికారులు. 20 వ తేదీవరకు పట్టుబడినవారెరును లేరు. అమృత్ సాహెబు 28 వ తేదీన ముగ్గురు ఆందోళనాకారులకు కారాగృహశిక్ష విధించి కొరదా పెట్టుట గొట్టుటకు ఆజ్ఞయిచ్చి రని సమాచారములు తెలిసినవి. వారు మిన్ను మేరపుట్టు అనుభవించి దానిలో నున్న రోగులతోగూడ కాల్చివేయుటకు ప్రయత్నించినది శిక్షింపబడిరి. మిన్ను మేరపుట్టు దొరసానిగారు ఆటు పర్యాయములు ఆపట్టములలో 10 వ తేదీన బెదంబుపడి సిక్కులవలన కాపాడబడినది.

ఈక్రింది సమాచారము ప్రకటింపబడినది.

ఇప్పటి కట్టబట్టెలి యంతయు నెమ్మదిగా నున్నది. 20 తేదీన రహమాత్ కర్జును పాతకాలిగర్ తంలితీగలు

తెగగొట్టుబడినది. అమృత్ సాహెబు నేమనల్ బ్యాంకునందు దొంగిలించిన బట్టలను తమకళములోనుంచుకొని సంచరించుచున్న కొంతమంది మహమ్మదీయులు జలంధరులో అరెస్టు చేసిరి. తిప్పుకువారులు నేమటకులన యిద్దగు సాధులు అరెస్టు చేయబడిరి.

లాహోరులో జిల్లాలో చాలమంది అరెస్టు చేయబడిరి.

ఆంధ్ర

ఎంజినీయరింగు కంపెనీ,
ఎంజినీయర్లు, ఐరన్ బ్రాసుఫౌండర్లు,
జగన్నాథపురం, కాకినాడ.

మేము ఆంధ్రదేశమునకు మధ్య నున్న
కాకినాడలో యీ కంపెనీ, ఆంధ్రదేశీయ
యోగముకొరకు స్థాపించినాము. ఆంధ్రు
లందరు మహిమ్నాంధ్ర ప్రాధిక్తులు. మావద్ద
అన్నివిధముల యంత్రములు, సామగ్రులు,
యెంజినీయరింగు సామగ్రులు, సి మెంటు,
పెంకు, లేకు, కలకు మొదలగునవి దొరకును.

తోలుత మమ్మలను నలహాచేసి, మర
రెండవ చోటునను వెల్లుడు.

డి. ఎల్. నరసింహరాజు,
బి.ఎ.బి.ఎస్.సి., ఎ.సి.వి.,
(1885) ఎంజినీయరు ండు మేనేజరు.

అమృతాంజనము

తమిళనాడులో యామృతము. ఈమృతమునకు వాత
బోలునా బాగుండు పోల్లు పోగొట్టునా
సువాసనగలిగియుండును.
విదేశములలో గూడ నిలిచి బాగుచున్నార
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి, మంచిముందు
డబ్బీ 1-కి అ. 6. 12-కి రు. 8-8. 10-కి రు. 25.
మోహిని తైలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడు
చు యోగ్యమైనది. మొదలును చలువజేయును.
కొండుకలు రాలకుండును. నెండుకలు నుదుడు
పిడుగు. మహానిద్రగలిగి యుండును. 0-12-0

అమృతాంజనము డిబో, తి. తండు కెట్టిపిచ్చి, చుడరాన్

LATEST TELEGRAMS.

[Un-corrected.]

KARACHI, April 23.
(Delayed in transmission).

The Police raided yesterday the offices of the Home Ruler newspaper with the object of seizing copies of alleged seditious pamphlet entitled "The New Call" which had been sold in streets on Sunday evening and Monday the author being H. D. Mariwala, who is said to be the Secretary of the Local Satyagraha Sabha. His name is given on the pamphlet, also the name of Durgadas Advani, Editor of the "Home Ruler", Mariwala was arrested and it is understood that action will be taken against him under Section 124-A Indian Penal Code. Arrest of Durgadas was not effected as he was absent from Karachi. Houses of half a dozen leading extremists were also searched. Arrest caused very little excitement.

AMRITSAR, April 25.

The Hon'ble Sardar Singh Majithia has issued the following communication:—Rumour about bombing or firing of shots at the Golden Temple premises Amritsar is absolutely baseless. It has already been contradicted. Chief Khalsa Dewan enjoins Khalsa brethren in the country and abroad not give any credence to it.

NAINITAL, April 25.

The United Provinces Town Planning Bill will be introduced at the next meeting of the Legislative Council on the 22nd June.

గంధిమహాశయుని ప్రకటన

నిస్సహాయుల కొకనిధి నెలకొల్పు టావశ్యకము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 25:— తమ యభిప్రాయములను ప్రజలకు బాగుగ తెలియజేయు నిమిత్తము గంధిమహాశయుడు కొన్ని కరకటముల ప్రకటించు నుద్దేశించెను. మొదటిది ప్రచురింప బడినది. ఈ కరకటము అనాచారబాహుళ్య చాల వ్యాప్తి నొందవలయునని యాశించుచున్నాడు. అన్యాయబాదు అల్లరులతో మరణించిన వారియొక్కయు, దెబ్బలు తగిలి ఆసు పశ్రులను వారియొక్కయు కుటుంబీకుల సహాయార్థము కొకనిధి స్థాపింపవలయుననియు దానిక నేకమందిరాశయము నీయవలయుననియు నతడు కోరుచున్నాడు. ఆకరకట ప్రచురింపబడినది:—ఆసుపత్రిలో 12 రు నురణించిరి ఇంకననేక మంది మరణించుచున్నారు. ఇట్లు మరణించినవారి కుటుంబములను, దెబ్బలుతగిలి దుర్బలయినవారి కుటుంబములను పోషించుట ప్రజలధర్మము. (దెబ్బలుతగిలినవారిలో నొక అంగ్లేయు యున్నాడు) వీరి మరణములను దెబ్బలకు మనము బాధ్యులము గాన వారికుటుంబములకు తగిన సహాయ మొనరించుట మన ధర్మము వారిని సంతుల్యమునకు మనకేమియు నిమిత్తములేదు. కేవలము క్రైస్తవ భారతీయ మనము వారిని జంపితిమి. మన ధర్మముకల్పములకు మనము నిజముగ పరితాప మొందుచుమేని వారి కుటుంబీకుల మనము రక్షించి తీరవలయును. మన పశ్చాత్తాపములతో నెల్ల నిదియే మనము చేయుగలుగునది. ఇట్టి ఘాతుక కృత్యముల వలన మన స్వాతంత్ర్యములకు మనము బలయుగలమని కొంతమంది నమ్ముచున్నారు. అట్లు సంపాదించు బడిన స్వత్యములు తిరస్కరింపబడవలయునని సత్యాగ్రహముబోధించును. రెండు కక్షలు పడుటయుమారు పోరాటమువృద్ధి పక్షమువారి పక్షముల పుష్కలముగ నున్న వాడు జయమొందునని వైకాంగుగ కన్పించునను సంకల్పి నేనంగీకరించెదను కాని అట్లు లభించిన లాభము పెక్కుడుకాలముండరా నా 40 సంవత్సరముల అనుభవమును నాకు బోధించుచున్నది. పశుబలము నుపయోగించుట మంచిదని మనకు హితవు చెప్పవారలు చాల పొరబడుచున్నారు. యన ధర్మమును యనము బాగుగ గ్రహించియుండు మేర అన్యాయబాదులందరి అల్లరుల జరిగి యుండవు. అల్లరినాపుట మరకకటములతో నొకటి. అల్లరి నణచుటలో పశుబలముకంటె ఆత్మబలమును ధర్మబలమును చాల అధికముగ నుపయోగించును. భయంకర క్రౌర్యములవలన మన కిట్టిలాభమును గలుగలేదని మనముగ్రహించితిమి దాని కిది కచ్చివిడచిపెట్టుటకు నెట్టిసంబంధము లేదు. అల్లరులు 15 వ తేదీ ఆరంభమైనది. నిన్న విడచి పెట్టుటకు 9 వ తేదీ నే నిశ్చయించబడినది. అందువలన నీ యల్లరులవలన నేను విడువబడితినియెన్నడును తలంపజాలను.

అల్లరులవలన ప్రజలకు గలిగిన కష్టమును గూర్చి చెప్పుచు నతడెట్లు తెలిపెను: వాటిని తిరిగి నడిచేయుట కగు వ్యయ మెల్ల మరల ప్రజలమీదనే పడుచున్నది. నవ్వుపూర్తికి ప్రయత్నింప జలయునని అల్లరిదాడు తెన్నడుకు తలంచి యుండరు. తెలిగ్రాపు ఆఫీసు ను ను మా నీ వే యుట యెన్న వాటి జ్యము నకు ప్రబల నవ్వమని యులు గ వలయును. కడపటి నతడెట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—ప్రజలు పడతి నతిక్రిమింప వారంభించురేని కాంతి అంతమొందును. ప్రజాసంరక్షణ ముదకుట్టునునిరంతరము భయోక్తక మంతటను వ్యాపించును. ఏమందోగి యైన తిన్నగ మనచేయ తేవరి తలంచిన ప్రతి మనమృదు. నతని ధన ప్రాణముల మనహరింప ప్రయత్నించుమేని యే ముద్యోగియు మురక్షియుగ నుండ నరదు. అట్టి సిద్ధిగ్రహముండు జేయు నాగరికవంతచుకు జేయుగ కరిగజేంపడ జాలదు. అచటిప్రజలు నిరంతరము భయవిషాదములగుచుండురు. వీరంగము కరణమును జీవములతోనుండగా కార్మికము యుక్తకాండ మెంతసాగిగుయునో యూహించుట: కేలకయత్నింపరాదు. నిరంతరాధియుగు స్వాంతుప్రజలకు అంగ్లేయుడు వెలచి కరుగై యెనది గృహముననో తలదాచుకొనగా నతని వైకితీసి రాళ్లరు రిచ్చి ముక్కలుముక్కలుగ జేసిరి. ఈ క్రౌర్యమువలన హిందూజాతీయన కేమిలాభము? ఒక్క ఫలితముమాత్రము నువ్వును గల్పించుచున్నది. అంగ్లేయులకు మనకును మనస్వర్గులు విశేషముగ పోగినవి. నిగ్గోళులనేకపండి చంపబడిరి. ఇట్టి దుర్మార్గులనునే మనస్వర్గు

ములను సంపాదించ జూచితిమేని ఆ దుర్మార్గు మెల్ల కాలము నియమించు నిబంధనలకు లొబడ నడచిననే ఆ ఫలితములు నడుభరింప వీలగును. అట్లు లభించిన స్వత్యములు నిజమైన స్వత్యములు కావరవు. అవి మనసేవానూచనము. అన్యాయబాదు వీరంగములందరి కృత్యములు మన కౌర్యమును ప్రకటింపవు. మన పౌరుషము నవి యొవ్విధమున ను నూచింపవు. ఆ విమనక క కీర్తిని మాత్రమే దక్కించినది. మన యుద్ధము మింతులన నాపివేయబడవలసి వచ్చెను. సత్యాగ్రహమును వాడుకదువు లతో నుంచవలయును. ఇట్లు తెలియజేయుటలో నిట్టి క్రౌర్యముల తెగనాడు ప్రజాపశుప్రము తెట్టి నిస్సహాయులనె నాదుర్బలత్వ లిక్తియుల భరించినదియు బాగుగవిడవరయటయె నా యుద్దేశ్యము. ఇందువలన మనకు నిజమైన ధర్మబలమును సర్వబలమును లేదని వ్యక్తమగుచు. అందుకనియే సత్యాగ్రహము వలననేగాని హిందూజాతీయనకు మోక్షమురాదని నేను చెప్పి నది సత్యాగ్రహమేదియో మరయొకకరకటమున మీకుదెలుప ప్రయత్నించెదను. దానిని సోదగ సోదరియలు తెల్ల రతి జాగరూకతతోచదివి, బోధపరచుకొని, మరల మరల తిక్కించుకొని అందు తెలుపబడిన నూచన ననుసరించెద రని నేను ప్రార్థించుచున్నాను."

వాతావరణ స్థితి

1918 సం॥ ఏప్రిల్ 26-వ తేదీ శనివారము.

తెల్లమువర్షు వర్షములు	అంత్యమున 24 గంటలలో గురు	అంత్యమున 24 గంటలలో గురు	గత 24 గంటలలో గురు	వర్షము ఏప్రిల్ 1 నుండి	వర్షము ఏప్రిల్ 1 నుండి వాతావరణము
గోనాలపూరు	95.5	71.7	...	0.20	0.76
కాల్వేరు	* 90.0	76.8	0.36	0.36	0.74
కాకినాడ	* 90.0	73.7	0.12	0.14	0.49
చింతరు	* 94.8	72.7	1.25	0.25	0.51
గుంటూరు	96.7	75.0	...	0.23	0.46
నెల్లూరు	97.0	78.7	...	0.10	0.38
మద్రాసు	98.8	80.4	0.55
హైదరాబాదు	* 99.5	75.0	...	0.85	0.88
అనంతపురము	104.5	79.8	...	1.80	0.19
బళ్లారి	103.5	77.5	...	0.12	0.69
కర్నూలు	104.9	79.4	...	0.10	0.51
కడప	107.4	80.3	0.45
రేంగునూరు	96.0	69.4	...	0.44	1.05
కెల్లూరు	* 99.0	77.5	...	0.08	0.88
నీలము	101.2	77.1	0.14	1.00	1.51
కోయంబుత్తూరు	* 97.8	72.5	0.15	1.28	1.28

వాతావరణ మంత ఉద్ధృతములేకుండ ద్వీపకల్పముం తటను ఒకరితీగ హెచ్చుచున్నది; అందఱును దీవులకై ప్రాంతమునందు తగ్గిపోవుచున్నది. వాయుగమనము కొంచెము మందముగనున్నది. వాయుగతి తూర్పుముఖముగనో, ఆగ్నేయముఖముగనో కలదు. మధ్యమోష్ణస్థితి దాదాపుగ స్యత తగ్గిపోయెను తూర్పుతీరమున ఆతగ్గుల విశేషము. కాకినాడలో ఆది 7 డిగ్రీలరకు తక్కువ. మైసూరు, పడమటితీరములందు పగటివడి కొంచెము ఎక్కువ. తక్కినచోట్ల తక్కువ. చెన్నపురితీరమునందు, ఉత్తరగంగానలుగోళ ఆతగ్గుల ముక్కు. రాత్రివడి కూడ సవ్యతై తగ్గియున్నది. వాయునందు ఆర్ద్రత హెచ్చినది. నిన్నటికంటెహెచ్చి హెచ్చిపోయినది. రాజధాని ఉత్తరభాగమునందు శోకంతిర్భాగములో మబ్బులేదు. దక్షిణమున మబ్బుగానున్నది. దక్షిణమునకు ఈశాన్యతీరమునకు ఉరుము లుమిరియించెను.

కొలంబో సమీపమున వాయువధము సంతోభముగ నున్నది. ఉరుము లురుచుచున్నవి.

జేము ఆంగము, ఆక్టింగు వాతావరణ రాస్త్రాక్షుడు.

అమృతంజనము
చక్కని డబ్బితో భూమి నీచ 1-కి కల 0.4-కి

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం॥ స్థాపితము.
హెడ్డాఫీసు, బొంబాయి
మా నేజరు:— ఆర్. హబర్ సన్ బ్రుక్.

5 కోట్ల రూపాయలకు వైగా మూలధన మున్నది.

రూ 13,34,03,783 లు చెల్లించవలసిన భీమాలు

రూ 78,45,175 లు 1918 సంవత్సరపుగాబడి

5 కోట్ల రూపాయలకు వైగా యంతవరకు చెల్లించియున్నాము.

ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలుగుగ నుండవలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు భారములకు యీ క్రింది విలాసమునకు ప్రాయుండు.

Apply to:—
F. E. Vaid, Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings,
Post Box No. 8, Madras.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున వెలకుదొరకు పుస్తకముల జాబితా.

1. ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికలు.

అంశ	చిత్రవిధి	విశేషములతో నిండియుండును.
మొదటి సంచిక	కల ప్రతి 1-కి	1.0-0
రెండవ	"	1.0-0
మూడవ	"	1.0-0
నాల్గవ	"	(ప్రతులు లేవు)
ఐదవ	"	1.0-0
ఆరవ	"	1.0-0
ఇందు విశేషా మహాసంగ్రహ చరిత్రము		
విశేషాంశము.		
ఏడవ సంచిక	కల ప్రతి 1-కి	1.0-0
ఎనిమిదవ	"	1.0-0
తొమ్మిదవ	"	1.8-0

6, 7, 8, 9 సంచికలలో ఆయా సంవత్సరములలో జరిగిన సంగ్రామ విషయములు సంతే పముగ చిత్రపటములతో నుడిగితమై యున్నది.

2. ఆంధ్రోద్ధయము.

ఇందు ఆంధ్రుల సభాధ్యక్షుల యువ వ్యాసములు, అహ్మద సభాధ్యక్షుల యువ వ్యాసములు, విల్ల చిత్రపటములు, చిత్తు శిర్మారములు సలక్షణముగా చక్కని తెలివో పెద్దఅక్షరములతో ముద్రింపబడి యున్నది. కల ప్రతి 1-కి 1-8-0

3. ఆంధ్రసర్వకళాశాల: విద్యావవృత్తి.

ఇది శ్రీమంత కట్టనుంచి రావలినగా రెడ్డి గారి విరచితము కల ప్రతి 0.4-0 (హస్తకర్మము కలం.)

చిరునామ:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212 మద్రాసు

The Indian Situation.

British Press Comments.

The "Daily" Telegraph.

LONDON, April 17.
Commenting on the Indian situation, the "Daily Telegraph" says:—The lesson of the situation in India is plain. We are painfully reminded that if we will aspire to the position of a ruling people, we must take more account of the realities and not so much of perorations, prepare to strengthen ourselves in the East and take care, lest by too far-reaching changes we lend power against ourselves to elements which have brought about the disorders.

The "Observer."

LONDON, April 20.
Dealing with the Indian trouble, the "Observer" says:—The first need in India is the re-establishment of public peace. In this connection the services of Sir Michael O'Dwyer should be retained at least until the immediate work of pacification is complete, but a negative policy of firmness will aggravate difficulties. Action on the principles of the Montagu-Chelmsford Report has been too long delayed. The dilatory performance of our promises has been one more weapon furnished to the irresponsible agents of the disturbances. We cannot be deterred from our solemn self-appointed duty of clearing the road for the steady development of India's capacity for a self-government. We shall strike at the heart of the problem if we reaffirm now concretely the root tradition of the great Government of India that it exists for the good government of India on behalf of Indians and in a progressive measure by Indians. The Montagu-Chelmsford report, whatever revision may be required in detail, is in the main henceforth an integral part of the foundations of British policy in the East and there is required in this connection an early emphatic assertion of the firmness of our good faith.

More Arrests.

LAHORE, April 25.
Some further arrests were made in Lahore yesterday, including Lala Dhanadas Suri, Pleader, and Lala Ratan Chand, Secretary, Provincial Congress Committee.

A Hoax.

KARACHI, April 24.
An ingenious trick was played last week on the station staff of Dapu on the Kotri-Ruk section of the North-Western Railway. A telegram was despatched from Sukkur in the name of the District Traffic Superintendent of Railway at Sukkur, ordering the Dapu Station Master not to allow the Quetta mail from Kotri to proceed beyond Dapu. The train was actually detained for about three hours until enquiries showed that the telegram was a hoax.

Punishment's Under Martial Law.

Prevalent Exaggerations Contradicted.

(Delayed in transmission)

LAHORE, April 24.
The following Press Communiqué is issued by the Punjab Government:—As gross exaggerations are prevalent regarding the punishments imposed under the operations of Martial Law the following facts are published for information. In the Lahore civil station area, which includes the city Civil Station and Mughalpur 28 persons in all have been dealt with by Court's Martial since Martial Law was introduced. Of these two were remanded for further inquiry, five discharged and one found insane and sent to Asylum, of the remainder, twelve were sentenced to flogging, two receiving sentences of imprisonment and one a sentence and fine in addition, eight were sentenced to fine. The men who were flogged were all, with the exception of one, petty shop-keepers of menial or servant class. In five cases the charge was that of tearing down notices and in seven that of being out after hours. There have been no cases since 20th. For Amritsar the reports received show that on the 22nd April three prisoners were sentenced to terms of imprisonment and were in addition whipped. Their offence was intimidation of a witness and also threatening to burn down Miss Sherwood's Hospital with its patients. Miss Sherwood is a lady who was violently assaulted six times in the city on the 10th instant and rescued by some Sikhs.

Situation Quiet.

The following Press Communiqué is issued:—Situation continues quiet. The canal telegraph was cut near Jat School at Rohtak on the 20th. Some arrests have been made in Jullundur of men in possession of stolen clothing from the National Bank at Amritsar. Two Sadhus have been arrested for disseminating false rumours. Several arrests were made in Lyallpur district.

Satyagraha Leaflets.

Mr. Gandhi Explains his Views.

BOMBAY, April 25.
For placing his views clearly before the public Mr. M. K. Gandhi has issued a leaflet which is the first of the series he proposes to publish and has been distributed broadcast among the people of Ahmedabad. Mr. Gandhi asks for funds for relief of the families of those who have died or are lying wounded in hospitals. He states:—Twenty-two men have died in hospital and there have been many more deaths. It was the duty of the citizens, he says, to render help to the families of the those dead or wounded. "These include two and three Englishmen (now ascertained to be one.) Our first duty is to render help to their families since we are responsible for their deaths. We have no excuse whatever for killing them. They have been killed simply out of animosity. If we do really repent for what we have done it is our duty to aid their families. That is the least

penance we can do. Some of us believe that we can obtain our rights by such acts of terrorism violence and arson. Satyagraha on the contrary holds that the rights so obtained should be rejected. I admit that of the two parties using brute force the one possessing more of it than the other apparently gains its end. My 40 years experience tells me that the objects so attained do not permanently benefit the winner. Those who advise us to use physical force are sadly mistaken and we should never listen to their advice. Events in Ahmedabad would have been impossible had we but a true sense of Dharma. It is one of our duties to prevent mischief. It is obviously a far greater thing to overcome mischief by spirit force and Dharma than by brute force. We have seen that the violent outbreak have not benefited us. They had nothing to do with my release. The outbreak commenced on the 10th and the decision to release me in Bombay was arrived on the 9th. It cannot therefore have been in any way the result of those outbreaks."

After dwelling upon the damage caused to public and private property he points out that the expenses of rebuilding them and compensation fell indirectly upon the people. Surely the incinerations must never have thought of making up for the loss. The closing of the telegraph office also meant loss of commerce.

He concludes this:—"If the people were thus to take law into their own hands there would be an end to peace and public safety and perpetual reign of terror would prevail. If any and every person aggrieved by an officer's conduct were to be regarded as within his rights to violate the person and property of that officer no officer would be safe. A country were such a state of affairs prevails is not considered to be civilised and the people there live in constant fear. Consider the hideous barbarity of turning alive the Avar Karkun of Viramgaum. What offence has he committed or if he had committed one why had we not the courage to obtain his dismissal. Sergeant Fraser, an innocent Englishman, who had sought refuge in an Indian house was marched out of the house and backed to pieces. What can India gain out of such a piece of brutality. One direct result we have already had and that is the bitterness of the feeling between the English and ourselves has been augmented and several innocent have been lost. The only result to obtain rights through association and co-operation with such feelings can be that if such attempts succeed the rights so obtained could be enjoyed only on conditions imposed by hegemonism. The rights so obtained are not rights at all. They are rather the signs of our enslavement. The events of Ahmedabad and Viramgaum are no indication of our heroism. They do not in any way prove our manliness. They have simply disgraced us. Our movement has received a set back. Satyagraha has had to be restricted. In giving you this bare picture my proposal is to show how thousands of people who disliked such violence put up with it as helpless and powerless creatures. It indicates that at this moment we do not possess the true force of Dharma and truth. Therefore it is that I have said that there is no salvation for India except through Satyagraha. I shall endeavour as best as I can to explain what this Satyagraha is in later leaflets which I entreat my sisters and brothers to carefully read and understand and ponder upon and cry out the suggestions made therein."

A Prohibited Pamphlet.

SIMLA, April 25.
It is notified in the "Gazette of India" that a pamphlet called "The Future of the Muslim Empire—Turkey," written by Mubir Hussain, published by the Central Islamic Society, is prohibited from entering into India.

Bombay Provincial Conference.

Mr. Joseph Baptista Presides.

AHMEDABAD, April 24.
(Delayed in Transmission).
Presiding over the 19th Bombay Provincial Conference held here to-day Mr. Joseph Baptista eulogised Mr. Tilak's work in England aided by the Home Rule League and delivered to the Conference as Mr. Tilak's message: "Home Rule is within reach; ask and it shall be given. Only ask with a resolute and united voice." Speaking on self-determination he said that the spirit abroad was really to translate it into action. He announced that Mr. Tilak had received in writing from one of the most powerful personalities at the Peace Conference that the Parliament of England will in due course apply the principle of self-determination to India. He saw no difference in the principles or fundamentals between the Moderates and extremists having regard to the amendments suggested by both regarding reforms and he exhorted the Moderates as good patriots to present a united front. He did not approve active disobedience of laws, such as the sale of proscribed pamphlets. He urged the abandonment of the agitation amongst masses regarding the Rowlatt Act for three months in order to help the Government to restore normal conditions. He said there was no evidence for assuming there was Bolshevism in India. He deplored riots, murders and arson along with others and feared that the enemies of India would exploit these misdeeds to mutilate reforms. The lesson was plain, that it would be dangerous to delay reforms. Dealing with reforms Mr. Baptista said it was rumoured that the principle of diarchy was doomed and that they should be prepared with an alternative to Mr. Montagu's diarchy. Mr. Baptista then suggested a scheme of full provincial autonomy to be attained in ten years, in which every province should be a full fledged state with powers equivalent to the constituent states of American union. He concluded with the hope that England will grasp the occasion in placing British connection with the India on the firm foundation of the peoples affection and justify the Indians creed that liberty's battle once begun never ends till it is won.

A Dutch Steamer Mined.

All on Board Drowned.

LONDON, April 25.
AMSTERDAM: The Dutch steamer "Amstel" was mined to-day in the North Sea and sank. All aboard were drowned, including the most popular actress in Holland, Emmy Vrede, and her husband.

The Cotton Trade.

Brighter Prospects.

LONDON, April 22.
Messrs. Tattersall's Monthly Cotton Trade Circular says:—The prospects in the market are brighter than for over six months. It is believed that dealers abroad are now being forced to replenish their supplies. There is some uncertainty regarding the power of India to absorb large quantities of cloth during the next few months, but a very hopeful feeling prevails with regard to China. If business continues on the same scale as the last two or three weeks, it is pretty certain that prices will soon be decidedly higher.

The Kiaochau Question.

No Decision Reached.

LONDON, April 22.
PARIS.—President Wilson, Mr. Lloyd George and M. Clemenceau to-day discussed the Kiaochau question which the Japanese insist must be solved before the German delegates arrive at Versailles. The discussion did not result in any decision regarding the problem, a thorough examination of which has been confined to a few experts, who are expected to submit a compromise proposal very shortly.

Passive Resistance Condemned.

CALCUTTA, April 25.
The Indian Mining Federation has issued a manifesto with regard to the passive resistance agitation over the Rowlett Bill Legislation. After saying that for the due discharge of their responsibility the Government thought it necessary to remain strengthened with powers provided under the Rowlett Act, the Manifesto says that the Committee of the Mining Federation cannot refrain from expressing their feelings of consternation and disgust at the tragic occurrences which have quickly followed each other in several parts of the country during the last few days, and desire to express their strong disapproval of the policy of passive resistance being put into operation in India. They most earnestly appeal to the Indian commercial community to discourage the movement in all possible ways.

Bishop of Calcutta.

SIMLA, April 25.
It is officially announced that Bishop F. Westcott of Chota Nagpur has been appointed Lord Bishop of Calcutta and Metropolitan in India.

Lord Jellicoe.

SIMLA, April 25.
Admiral Viscount Jellicoe and staff will leave Simla on Monday and will sail on Wednesday from Bombay for Colombo.

Soap-Making.

CALCUTTA, April 24.
The Madras Government, through the Department of Industries and other channels, are continuing to receive from all parts of India, Native States included, applications for men trained in soapmaking and allied industries and, as one result, the Department of Industries is keen on making an early start with the creation of the proposed Technological Institute at Calcutta. The Institute will provide a sound training in soap-making, candle-making, and allied industries. The authorities are quite confident of a very bright future for the Indian soap industry, foreign competition notwithstanding, and the prospects of the industry have certainly improved very considerably, inasmuch as caustic soda, which had until recently to be imported, is now turned out in India on a commercial scale.

Brief Telegrams.

Sir Edward and Lady MacLagan have arrived in Simla.

The Postal Express train conveying the inward foreign mail leaves Bombay on April 25th at 21-40 hours.

It is notified in the "Gazette of India" that the Defence of India (Wood Purchase) Rules, 1917, have been cancelled.

The "Rangoon Times" and the "Rangoon Gazette" both take exception to the Lieutenant Governor's proposal to amalgamate the Europeans and Anglo-Indians in one electoral for Legislative Assembly as this would mean the disfranchisement of the Europeans.

Latest Telegrams.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు

క రో లా.

హాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, దవడదాఱము, పులితేపురాదు, భేదాలుగావు, దినము కాలగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గ అయ్యెలాగున గర్భ శోధన గావించును.

1 పాను, 1 పాను నీసాలు
నీసా 1-3 వెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

**శ్రీ జరు గా రి
లీవరు టానిక్.**

వైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్య మువలన గలుగు బాధలకును, అలవలకును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విన గునకును, అజీర్ణ భేదికినిమందిది.
నీసా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ హ ట్టి.

ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తడిసామే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్పు గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.
ఈ సౌల్యాహకై పెట్టె 1-8 రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండుకో.,
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక వేరు నుదాహరించ గోరెదము
368

పంటివైద్యము.

1564

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్స్

12 కెన్సింగ్టన్ రోడ్, ఎన్ఫూర్, మద్రాసు.

ఈ రోజువైద్యులు ఏకారణము చేసిన పండ్లను మెరి నేయకలసి యుండిన సెప్పిలేతుండ పీకి నేయదురు. బలహీన మైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంభవించు పండ్లను బంగారుచేత మాయముట, కల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంకను పంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతనవైద్యకాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీ చికిత్సచేయ ముందుకు వచ్చి యున్నాము. పంటిని తీయనప్పుడు నొప్పి శోక నే తీయబడును.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు
కమిషన్ యేజంట్లు. 1548

బియ్యము, గోనెలు, నూలు, ఆముదము, సెనక్కాయలు, ధాన్యములు కాయధాన్యములు మొదలగు సరకులు, స్వశ్రేణుల తరపున, పరాయిదేశస్థులరీతిగా కొనుగోది విక్రయించబడును. వికరములు తెలియగోరువారు ఈ విలాసమునకు వ్రాయకలెను.
Pareek & Co., 135 B, Amherest, St, Calcutta.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమున కావలసినవిషయము పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులకు అడగుచుండుటనే కలగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యపూర్ణమైన కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమున పునఃగృహింపును. ఆ యావ్యవృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనానుగా నీయబడును. పోస్టుచార్జీయు మే మే భరించి పంపెదము. వెంటనే వ్రాయుకోవలెదము. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణికర్ గోవిందజీ,
అతంకన్గ్రహ కౌషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

గంం ఏజంట్లు కావలెను.

యా దిగుక ప్రచురించిన కంపెనీలో పడబడయుటకు రూ. 30 మొదలు రూ. 50 వరకు అన్ని జిల్లాలు లోను యేజంట్లు కావలయును. అక్కి విల్లెతోటి, 12-4-1919 లోపల దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును. (1558)
కార్యదర్శి, S. P. B. Co. Ltd. రాజపురం, మదరాసు

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషుబాయిలర్లు కామెర్సిబుల్"ను యుపయోగించవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్తుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్తు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామెర్సిబుల్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండ ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలహాను గురించియు అసలు యేజంట్లకే వ్రాయవలయును.

గౌరవముగల రము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్.

తనాలపెట్టె నెం 558 రు

389

మదరాసు

(వై కామెర్సిబుల్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము)

Just What I Want!

THE PERFUME THAT CHARMING

F. Nassonally & Co.

OLIO PARFUMATO

51, China Bazaar, MADRAS.

WANTED.

For the Anakapalle Municipal High School from 1st July 1919 with three years' agreement to serve.

1. A Science L. T. on Rs. 80-4-100
2. A History L. T. on Rs. 80-4-100

Applications to reach the undersigned before the 10th June 1919.

Municipal Office,
Anakapalle,
20-4-1919.

K. RAMADAS,
Chairman,
Municipal Council.

స్పెనో ఆనగానేమి ?

(SPLENOX)

దానిని మీకు ఉపయోగించివారా? మలేరియా, జ్వర విల్లెలు, కలబాహ మొదలైన వాటిని తప్పక నమ్మకముగా వుదార్చును. ప్రతి మందులవాపులోను వారకను.

20 షోస్ల బుడ్డి 1-కి రు. 8-0-0.

P. H. Cramer, Vepery, Madras
1492 Sole Agent for South India

పాళ్ళపు వేంకటాచలపణితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథములు.

1 లక్ష్మీనిలాసరసము:—లక్ష్మీనీలముల క్షేపణ కోగులు

ఈ లక్ష్మీనిలాస రసములను నిరోధిస్తే మున్నూరు. ఒకే యొక లక్ష్మీనిలాస రసముగల నీసా తయ్యుద్ధ నుండే నేని క్షేపణు నరోత్తమమైన సిద్ధాపథము చేసాకటి లేదని తా మే సంతోషముగ బల్కులరు. నిత్యము, మూడో శాల్పక జ్వరములు, సన్ని సాతము మొదలగుచి తప్పక వుదార్చును. నీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచా. (594)

2. కినివాన తెలు:—క్షేపణ గడ్డకును, నందుల నొప్పి పొపుటకును మంచిమందు. నీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇంచా.

3. కైక్యాన రావణం:—చిదిని నేనించినగ్గుటిలంకడే మూత్రమును కట్టక (కలరా) వాంతిభేది, శీతభేది, అజీర్ణ భేదులు నుజును కాగలరు. నీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచా.

4. బాలసుఖోదము:—విద్ధలను బుచ్చు; తిట్టని మంచు. మందము, మలబద్ధము, అజీర్ణ భేది, కృత్రిమము, కడు పుష్టియందుట. ఆకలిలేకుండుట మొదలగుచి నుజును. విద్ధలు పుష్టిగలవారగుదురు. నీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇంచా.

5. లోకానువార కస్తూరమృతము:—విద్ధలను నుజు

ముదిరినవారికి, బాలింకలకు ఉత్తమ గుణ కాది. మందము, పడికము, దర్బ, అజీర్ణము, శీత వాలం, పూర్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం, పరిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యొక ననేక రోగములకు గుణముచేయును. (801)

250 మాత్రలు గల నీసా 0-4-0
తపాల శయ్యతో 8-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-14-0
" " 25-కి 5-5-0

ప్రతి ఔషధముతో కూడ అనుపానము తెలుగునాడవలెను
శ్రీ సీతారావు వైద్యశాల, మదరాసు.

